

SOKOLSKI GLASNIK

GLASILO SAVEZA SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

Mesečni prilog »Sokolska Prosveća«

God. III. - Broj 15

Ljubljana,
7 aprila
1932

Izlazi svakog četvrtka • Godišnja pretplata 50 Din • Uredništvo nalazi se u Učiteljskoj tiskari, Frančiškanska ulica 6, telefon broj 2177, uprava u Narodnom domu, telefon broj 2543 — Ljubljana • Račun poštanske štedionice broj 12.943 • Oglasi po ceniku • Rukopisi se ne vraćaju

50 godišnjica Sokolskog društva Beograd - matice

Razvoj Sokolstva u Srbiji

I VREME PRE 1882 GODINE

Poznata je stvar i u našim divnim narodnim pjesmama krasno opevana ljubav srpskog naroda još iz davnina za viteške i narodne igre. U tim igrama ima nečeg jačeg i fantastičnog od obične općenitosti, ima zasebnosti naše, odlika naših, moći, imate jednom reči poezije. Otvorite dela Vukova i tražite »Smrt Vojvode Kaice«. Pored neizmernih i jakih lepoti cele pesme, nači ćeće u toj pesmi i pet igara naših, kako su se Srbi s Mađarima borili o prvenstvo. To su igre: prva igra trka pešačkoga, druga igra skoka junačkoga, treća igra kola mađarskoga a četvrta kamenka s ramena, dok je pet streljanje kroz prsten jabuke. Tako ćeće skoro u svima našim narodnim pjesmama naići nešto o igrama; čas ih stvara lukavstvo, čas zabava i dokolica, čas ozbiljan međan i dvoboja. O igrama je klasično pisao Vuk Karadžić u knjizi Život i običaji Srpskog Naroda a isto tako i Vuk Vrćević u knjizi Srpske Narodne Igre.

To je gimnastika kao jedan deo sokolskog programa, koju je naš narod još u prastara vremena negovalo i sa kolena na koleno rasadivalo i prenosio.

Baš u to doba, kada su srpske narodne pesme, koje je sakupio Vuk Karadžić, bile u jeku svoje slave, i kada su te pesme prevadane i na mnoge evropske jezike, javi se kod Čeha profesor Emanuilo Toner, veliki ljubitelj i prevodilac naše narodne poezije i predloži prvom gimnastičkom društvu u Pragu, da uzme simbolično i junačko ime Sokol, kako Srbi nazivaju svoje najbolje junake. O Sokolu i njegovoj ulozi u našoj poeziji, vredno je pročitati knjižicu brata Vase Stajića koja je nagradena od župe Novi Sad.

Zato svaki Jugosloven treba da se sa ponosom naziva Sokolom, jer je to naše ime; njega je stvorila pesnička duša našeg naroda.

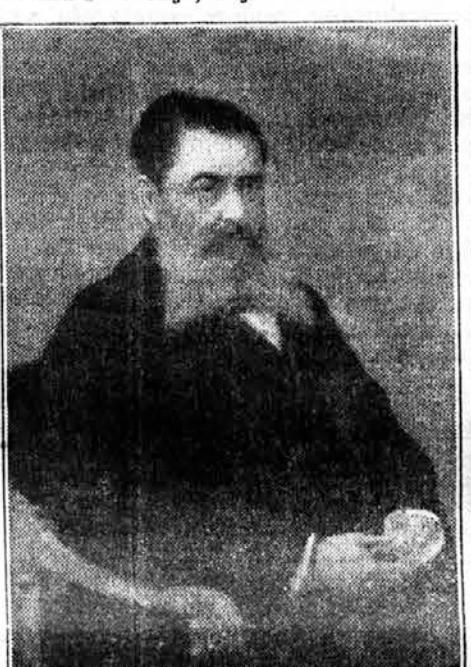
O modernogimnastici izgleda, da je u Srbiji prvi pisao dr. D. Radulović još god. 1842 u »Srbskom narodnom listu pod naslovom »Lekarska gimnastika«. U uvodu ovoga članka je kratak istorijski pogled na telesnu vežbu Grka i Rimljana. Telesne vežbe je razdelio:

Na djejatelna telesna upražnjenja, stradatelna i mešovita. U prvu grupu spada: plivanje, rvanje, mačevanje, puzaće, igranje, lopte, kopanje, kuglanje, šetanje, lovlenje, trčanje, skakanje, pevanje, sviranje i deklamiranje. U drugu grupu spada: vozanje na kolima i na ladi u treću grupu: jahanje ljljanje na ljljašći.

To je izgleda medutim bio samo tek jedan propagandistički članak, koji nije našao realnog odziva u našem narodu, tako da početak gimnastike kod Srba u Srbiji moramo prema dosadašnjim podacima vezati uz ime Đorda Markovića nazvanog Koder, jednog romantičnog osobnjaka rodom

iz Sremske Mitrovice, čoveka, koji je govorio desetak stranih jezika i pisca za ono doba čuvnog speva Romorance. On je još godine 1846 predavao u Segedinu na gimnaziji gimnastiku i mačevanje, odakle je došao u Novi Sad a odavde godine 1848 u Beograd na vojnu akademiju za učitelja gimnastike i mačevanja. Posle dve godine napusti Beograd a na njegovo mesto dode Čeh Vimastil, koji je dugi niz godina vršio poverenu mu dužnost.

Medutim je Steva Todorović čim je prešao u Beograd, početkom 1857 osnovao Prvo srpsko društvo za gimnastiku i borenje, dajući članovima ve-

Brat dr. Vladan Dordević,
I starešina Prvog beogradskog društva za
gimnastiku i borenje, osnovan 3 jan. 1882

černje časove poređi gimnastike još iz estetike i pevanja. To je početak gimnastisanja u Srbiji. Ovo prvo gimnastičko društvo u celom Srpsku radilo je do god. 1864, kada je brat Todorović napustio Beograd usled svojih slikarskih studija u Italiji.

Od 1864 godine pa sve do kraja 1881 godine izgleda da se ništa nije radilo u ovome pravcu u Srbiji, ili ako je privatna inicijativa što i pokušavala mi o tome nemamo nikakvih podataka.

II VREME OD 1882—1907

Tek 26 decembra 1881 dr. Vladan Dordević uz saradnju već spomenutog

brata Todorovića, koji se meduvremeno vratio u Beograd, osniva gimnastičko društvo. Dne 3. januara 1882 održana je prva redovna skupština ovog novog društva koje je dobilo ime: Prvo beogradsko društvo za gimnastiku i borenje.

Od tada je ovo društvo stalno radio, a svoje ime promenilo je na skupštini od 7 aprila 1891 u ime Beogradsko gimnastičko društvo Soko.

Medutim su se god. 1892 neki članovi iz ovog društva odvojili, osnovavši novo društvo pod imenom »Gra-

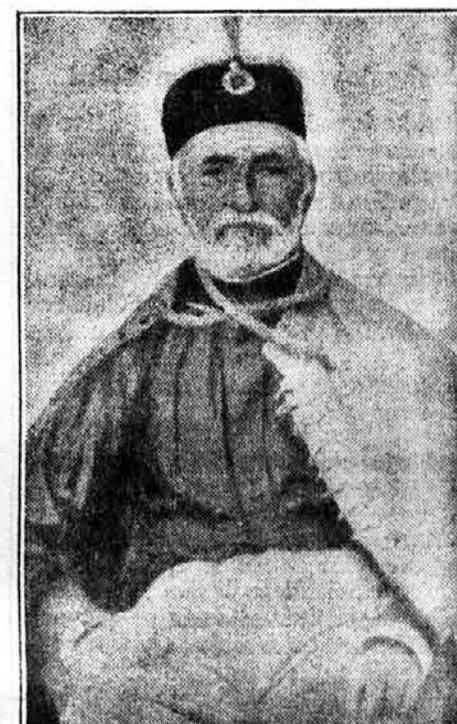
Brat dr. Milan Jovanović-Batuš,
prof. univ., II starešina

dansko gimnastičko društvo Dušan Silni« a kasnije »Viteško društvo Dušan Silni«.

Od godine 1892, t. j. od dana cenzije, u Srbiji su se odvojeno razvijala sokolska društva a odvojeno Dušan Silni. Ova nesloga i antagonizam vrlo su nepovoljno uticale na pravilan razvoj telesnog vaspitanja u Srbiji i o nekom pravilnom razvoju i napredovanju nije moglo biti ni govora. Naročito nepovoljan period za Sokolstvo u Srbiji bilo je vreme od 1892 do 1901. Brat dr. Voja Rašić piše na jednom mestu o ovome: »Ovaj pokret je naročito zastao otkako izbi neka nesloga i 22. novembra 1892 godine pojavi se Gradansko viteško društvo Dušan Silni, koje je, nažalost, toliko uticalo,

da kada sam se pojavio iz Pariza ne samo da sam našao pogušene Sokole, već jedva i perja od Beogradskog Sokola u jednoj šupi nekadašnjeg dvořišta gde je sada Uprava vodovoda (između ulica Jugovićeve, Kneginje Ljubice i Silićeve).

Ali ni u vremenu od 1901—1907 godine nije Sokolstvo pokazivalo nekog naročitog napretka. Ono je postalo, radilo ali o nekakvom sistematskom radu ne može biti ni govora. Sve je to bilo više — manje vegetiranje i ako su i profesor Malina, jedan od sta-

Brat Stevan Todorović,
akad. slikar, počasni predsednik Saveza sokolskih društava „Dušan Silni“, IV starešina

rešina iz te epohe, i čika Steva Todorović i br. dr. V. Rašić ulagali mnogo truda i dobre volje da stvore nešto trajnijeg, nešto što će da pusti dublje svoje korenje med narod u Srbiji.

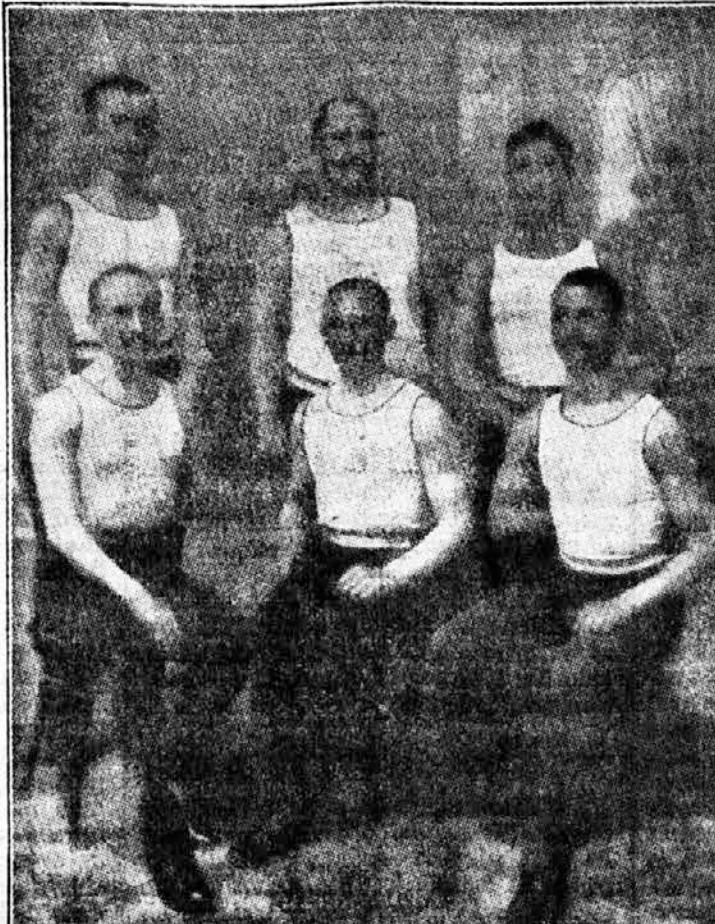
MATICA OD 1907 GODINE

Tek s godinom 1907 stvar se menjala iz osnove i u društву počinje da se oseća polet i napredak.

Vežbaonica Beogradskog Sokola 1907 godine nalazila se je u staroj zgradi II Muške gimnazije na Bataljčićevu, a letnje vežbalište u Kosmajskoj ulici. Društvo su upravljali Upravni odbor na čelu sa predsednikom bratom Stevom Todorovićem,

akademskim slikarom i Predvodničkim odbor na čelu sa predsednikom bratom Milanom Jovanovićem, inženjerom. Vežbajuće članstvo se sastojalo iz dve grupe. Prva grupa 20—30 na broju sačinjala se od studenata, zanatlija i nekoliko gimnazijalaca, koji su bili odrađili i vežbali pojedine stvari na spravama. Druga grupa 25—30 na broju sastojala se od gimnazijalaca do 16 godine starosti. Vežbalo se dva puta nedeljno. Sistem vežbanja je bio i sviše jednolik, nije se dovoljno poznavao, ili su pak za pojedine grane postojali naročiti stručnjaci, koji su izličnih naklonosti prema jednoj grani vrlo često vežbali iste stvari. Tako je brat Ljuba Stanojević bio specijalist za vežbanje lakim teretom, brat Aleksa Čatović za dizanje teškog tereta, brat Dr. Dragiša Durić za vežbanje kratkom palicom, brat Milan Jovanović za vežbanje buzdovanima, Mihailo Predragović i Radićev Rusović za vratolomne stvari na spravama, brat Mihailo Gradojević za slobodne vežbe, brat Dragoljub Ilić vodio je podmladak i t. d. Pojedine grane vežbanja su bile zanemarene, ili su se vežbale na slučaj preke potrebe radi popunjavanja programa za javno vežbanje.

O jeseni 1907 i u početku 1908 godine pod uticajem novih učitelja braće Jana Svobode (poginuo kao jugoslovenski dobrovoljac u Dobruši) i J. Zajčeka i snažnog odjeka, što ga je imao V svesokolskog slet u Pragu na kome je beogradsko Sokolstvo uzelo učešće sa 50 osoba (br. dr. V. Rašić), a nešto zbg svesokolskog sleta, koji se je trebao održati 1908 godine u Beogradu — rad je krenuo sa poletom napred. Priredena su tri javna časa u sali kod Kolarca, koji su nosili naziv: Srpskog, Češko-Poljskog i Hrvatsko-Slovenačkog večera. Održavala se stalna veza sa drugim sokolskim društvinama. U Beogradu su nam dolazili Sokoli iz Karloveča i Niša, Sokoli i Sokolice iz Šida, te zajednički vežbali sa nama. Naši delegati na čelu sa br. Vojom Živanovićem učestvuju u Beču na sastanku sa delegatima Slovenskog Sokolstva, gde se osniva Slovenski Sokolski savez. Beogradski Sokol preporoden preduzima akciju za osnivanje novih sokolskih društava u unutrašnjosti, priređuju se izleti po glavnim varošima Srbije, gde se održavaju javni časovi. U tehničkom pogledu se napreduje u veliko, stvaraju se nove grupe. Osniva se mala grupa (muška deca), koju vodi brat Velja Popović, a ranija Igrupa dobija naziv »veće grupe«. Gospodice koje su dotle mogile biti samo pomagaće članice počinju sa vežbama, osniva se ženski odbor. Predvodnički odbor kome je na čelu br. Milan Jovanović, inženjer, imao je tako ove prednake: Mihailo Predragović, Momira Korunovića, dr. Dragišu Duriću, Živojinu Lazareviću, Dragomira Popovića, Velimira T. Popovića, Mihaila Gradojevića, Aleksandra Pavlovića, Dragoljuba Ilića i dva češka prednjaka Jana Svobodu i Jana Zajčeka.

Technicians' Committee of the Sokol Association 'Dušan Silni' in Belgrade in 1911. Standing: Sreten Stanić-Cukić, Miloš Radojlović, Milan Miodragović. Seated: Mihailo Gradojević, Miroslav Vojinović, Ljubomir Ivković.

Women's Preparative Committee of the Sokol Association 'Dušan Silni' in Belgrade in 1911. Standing: Milorad Jovanović, Stefan Cvjetković, Katarina Bajcelović, Milorad Jovanović, Milosav Stefanović, Svetozar Janković, Boško Miodragović.

Preparative Committee of the Sokol Association 'Sokol' in Belgrade in 1900. Standing: Velimir Mihailović, Nandor Gutman, Josif Pflug, Radomir Stojcić, Ljuba Stanojević, Miladin Štanić, Dimitrije Predić. Seated: Sava Pavlović, Đorđe Anastasijević, Ljuba Stanojević, Miladin Štanić, Dimitrije Predić.

SLOVENSKO SOKOLSTVO

Zupski slet Moravsko-sleske župe u Mor. Ostravi

Ova župa, koja radi u dosta germanizovanoj teritoriji, priprema jedno s Tešinskom župom Jana Čapka pred svesokolskим sletom kao pripremu za isti i kao svoju proslavu 100 godišnjice rođenja dr. M. Tyrša svoj župski slet u Moravskoj Ostravi.

Kako se štedi za slet

I u Češkoj vlada velika kriza i besposlica, a to se takođe oseća i među sokolskim članstvom, pa ipak sve se sprema za slet. Kao primer u pogledu priprema za slet i štednje može da služi i jedno malo sokolsko društvo Pribor u Moravskoj, gde štedi 93 pripadnika, koji su u sletsku blagajnu već dosada uložili preko 20.000 Kč.

Češkoslovački oficiri slave Tyrša

Sekcija saveza češkoslovačkih oficira u Trebiću na odborskoj sednici setila se 100-godišnjice dr. Miroslava Tyrša time, da je delegirala svog zastupnika u gradski odbor, koji pripreduje svetu proslavu Tyrševog jubileja, nadalje je poklonila dar za takmičenje sokolskog naraštaja, a pored toga poslaće još na svoj trošak po jednog siromašnog naraštaja i jednu naraštaju na slet i konačno darovače koplike za sokolski barjak u Trebiću.

Zbor ženskog TO ČOS

Dne 16 i 17 aprila održava se u Tyrševom domu zbor TO žena ČOS, na kojem će se poređati referata o dosadanju radu govoriti pre svega o pripremama za slet, o takmičenjima i t. d. Na sastanku podeliće se i sam rad na sletu i provesti njegova organizacija.

Sokolska župa Východočeská - Pippichova

Spomenuta župa, jedna od najjačih u češkoslovačkom Sokolstvu, održala je svoju redovitu glavnu skupštinu u Pardubicama. Ova župa nosi ime po svom znamenitom starešini dr. Karlu Pippichu, veoma zaslužnom sokolskom radniku i markantnoj ličnosti među starijim sokolskim vodama. Župa sa otocima broji danas 157 jedinica. O radinosti društava neka nam služe sledeći podaci: članstvo bilo je svega: 11.656 članova i 4605 članica, naraštaja 2231, a dece 9140. Zanimiva je pojava u češkoslovačkom Sokolstvu, da se već nekoliko godina smanjuje broj naraštaja dok medutim broj dece stalno raste. To smanjivanje smatra se kao posledica ratnih godina. Veoma odlično delovali su u župi prosvetni otoci: ništa manje od 4779 priredaba prosvetnog karaktera održano je u prošloj godini. Župski vesnik izdaje se u 5000 primeraka te je na odličnoj visini, zaslugom njegovog prvog urednika pokojnog brata J. Ottave, velikog prijatelja našeg Sokolstva. U tehni-

čkom pogledu dobro je uspeo veliki župski slet u Pardubicama, gde su i članovi, naraštaj i deca pokazali odlične rezultate. U socijalnom pravcu radi župski fond bratske pomoći, koji podupire besposlenu braću. Slični fondovi osnovani su u poslednje vreme i kod drugih župa na osnovu zaključka saveznog odbora.

Češkoslovačko Sokolstvo u Americi

Dok u samoj Čehoslovačkoj postoji samo jedno jedinstveno Sokolstvo, u Severnoj Americi rade Česi i Slovaci još uvek odvojeno u dva sokolska saveza: Američka obec sokolska i Slovenska telovješčka jednота Sokol. Ipak u poslednje vreme uspeo je osnovati Svaz češkoslovenskog Sokolstva, čiji su članovi oba pomenuta saveza. Jačina Obice iznosi oko 10.283 pripadnika, a Jednote oko 12.618. Prema tome, češkoslovačko Sokolstvo u Severnoj Americi, koje nije učlanjeno u ČOS u Pragu, broji oko 22.900 pripadnika. Sva društva imaju i svoja naraštajska odeljenja i izdaju i naročite omladinske sokolske novine.

Češkoslovački Sokol u Sofiji

Češkoslovačko sokolsko društvo u Sofiji osnovano je već 1922 godine te je proslavilo pre kratkog vremena svoju 10-godišnjicu. Društvo ima danas 81 člana češkoslovačke kolonije u Sofiji i radi u prostorijama Masarykovog doma u velikoj pozorišnoj dvorani. Društvo se sprema s mnogo članstva na ovogodišnji svesokolski slet u Pragu. Sofijski Sokoli podržavaju veoma tešne veze s Junacima i ruskim Sokolima.

Novi starešina Praškog Sokola brat dr. J. Urban

Mesto blagopovijesnog mnogogodišnjeg starešine Praškog Sokola brata dr. Josipa Scheinera biran je za društvenog starešinu na zadnjoj glavnoj skupštini brat dr. Jaroslav Urban, odlični sokolski radnik i organizator. Njegovo ime i ličnost sigurno je dobro poznata i jugoslovenskim Sokolima. Brat dr. Urban bio je dugi niz godina veran saradnik pokojnog starešine, dugodobni tajnik Praškog Sokola u prerađenoj dobi i prednjak matičnog društva. Odličnu poziciju tajnika Češkoslovačke obce sokolske zauzimao je već od pre rata te je to svoje mesto tek pre nekoliko godina napustio iz zdravstvenih obzira. Kao veran drug stajao je na strani dr. Scheinera i Sokolstva i u ratu i mnogo se je izložio s posebnim tačkama. Učesnici iz Poljske sabraće se dne 1. jula u Zabrzidowicama, otkuda će zajedničkim transportom krenuti u Pragu.

Takođe i rusko Sokolstvo pripravlja se intenzivno za slet te će po svojim prilicima učešće i u takmičenju za prvenstvo ČSSR a nastupiće i s posebnim tačkama. Lužičko-srpsko Sokolstvo oduševljeno je pripravlja za što veće učešće na sletu, ali je to još uvek dosta ovisno i o političkim prilikama u Nemačkoj. Na poslednjoj saveznoj skupštini izabrana je posebni sletski odbor, kome stoje na čelu braća: Janak, Kjerčmar, Melkta, Lorenc i Novak. Lužičani kane da samostalno nastupe u posebnim vežbama, koje je sastavio savezni podnačelnik br. Martin Melkta.

Bugari kane, prema dosadanju,

prijavljana, da pošalju na slet 200 vežbača,

ali osim ovih učestvovaće sletu i još par stotina drugih članova Junaka i ostalih bugarskih gostiju. Na sletu članovi i članice Junaka svaki sebebo izvadaju posebne vežbe, a zajednički nastupiće s najlepšom narodnom igrom »Račenicom«.

Kako će u ovom slučaju otpasti i veliki broj glazbenika, neće biti potreba ni da se podigne veliki glazbeni paviljon, koji smo obično gledali na svim dosadašnjim sletovima. Ove godine istočna tribina određena je sva za gledače.

Orkestar i zbor biće smešteni u posebnoj dvorani, koja će biti u unutrašnjosti glavne tribine, iz koje će kroz posebni prozor biti omogućeno dirigentu da vidi načelnika i vežbače. Sama dvorana biće potpuno zvučno neutralizovana, da nijedan vanjski zvuk neće moći da ometa prenos. Počinjuće se takođe da dvorana budu i dovoljno ventilirana obzirom na letnju vrućinu. Emisiona dvorana biće duga 25, široka 10 i visoka 10 m. Dakle biće mnogo veća nego što je do sada najveća češka emisiona dvorana u Narodnom domu Praga XII.

Kao što je rečeno, sve to što je već u načelu zaključeno, mora da se takođe i praktički prokuša, da se postigne bespogrešno funkcionisanje. Stoga moramo da pospešimo dogradnju stadiona, jer će se instaliranje potrebnih aparatura izvršiti tek kad budu potpuno izgrađeni svi objekti na sletu.

Sletske vesti

Članski znak IX svesokolskog sleta

UČEŠĆE NA SLETU

Polsko Sokolstvo učestvovaće takmičenjima za prvenstvo ČSSR i kombinovanom takmičenju 4×100 m za članove i 4×75 m za članice. Nadalje će poljski Sokoli nastupiti na raznim akademijama kao i na samom sletu s posebnim tačkama. Učesnici iz Poljske sabraće se dne 1. jula u Zabrzidowicama, otkuda će zajedničkim transportom krenuti u Pragu.

Takođe i rusko Sokolstvo pripravlja se intenzivno za slet te će po svojim prilicima učešće i u takmičenju za prvenstvo ČSSR a nastupiće i s posebnim tačkama.

Lužičko-srpsko Sokolstvo oduševljeno je pripravlja za što veće učešće na sletu, ali je to još uvek dosta ovisno i o političkim prilikama u Nemačkoj. Na poslednjoj saveznoj skupštini izabrana je posebni sletski odbor, kome stoje na čelu braća: Janak, Kjerčmar, Melkta, Lorenc i Novak. Lužičani kane da samostalno nastupe u posebnim vežbama, koje je sastavio savezni podnačelnik br. Martin Melkta.

Bugari kane, prema dosadanju, prijavljana, da pošalju na slet 200 vežbača, ali osim ovih učestvovaće sletu i još par stotina drugih članova Junaka i ostalih bugarskih gostiju. Na sletu članovi i članice Junaka svaki sebebo izvadaju posebne vežbe, a zajednički nastupiće s najlepšom narodnom igrom »Račenicom«.

DOBRODOŠLICE I POZDRAVI GOSTIMA

Sletski odbor ČOS izdaje ovih dana poziv svim društvinama na prugama, kojima će voziti posebni vlakovi sa stranim gostima i Sokolima, da isti ma prieđe posebne dočekе. Na granici strane goste i Sokole dočekće načelnici delegati sletskog odbora, koji će za vreme vožnje vodstvima pojedinih transporta davati sve potrebne direkive i informacije.

SOKOLSKA GLAZBE NA SLETU

Učestvovanje na sletu prijavilo je dosada 20 sokolskih glazba iz samog Praga i njegove bližnje okolice i 40 glazba iz ostalih krajeva Čehoslovačke republike. U povorci sviraće dakle srušno preko 60 glazba. Prijavljene glazbe sviraće takođe i za vreme sleta po raznim restauracijama, pri sokolskim izložbama i pri takmičenju sa mlađim glazbama.

AMERIČKI INSTITUT U PRAGU ZA VREME SLETA

Za vreme sletskih priredaba poslovač u Pragu posebna informaciona kancelarija Američkog instituta, koja će davati informacije i starati se za američke goste nesokole, kojih je takođe prijavljen priličan broj.

SOKOLSTVO BRNSKIH ŽUPA NA SLETU

Brno i okolina sačinjavaju dve župe, iz kojih se dosada prijavilo na slet 53 pripadnika. Iz Brna će zbog toga morati biti otpremljeno 3—4 posebna vlaka za Sokole, a 2—3 za ostale učesnice.

SLETSKA INFORMACIONA KANCELARIJA

U palati Živnostienske banke Praha II na Příkopu posluje od 15 februara dalje dnevno sletska informaciona kancelarija, koja daje sve informacije i vrši takođe i prodaju ulaznica.

POPUST NA TRAMVAJU U PRAGU ZA VREME SLETA

Počam od 11. junu pa do 10. jula biće pušteni u promet posebni blokovi po šest voznih karata uz cenu od 6 Kč, inače stoji pojedina vozna karta za sve smerove 120 Kč. Popust važi samo za dane, kada se vrše sletske priredbe

(Nastavak sa 1. str.)

Ovaj odbor održava posebne časove i radi na svome usavršavanju. Sednice Predvodničkog odbora održavaju se redovno svake nedelje. Raspravljaju se sva pitanja koja se odnose na napredak društva. Spajanje sa Dušanom Silnim takođe se raspravlja na sednicama Predvodničkog i Upravnog odbora. Jednom rečju društvo napreduje u svakom pravcu.

Od 1908 godine sokolska ideja počinje da prodire i u unutrašnjost Srbije, gde se počinju osnivati sokolska društva pod vodstvom naših sokolskih pionera. Naročito se aktivnost oseća u Kragujevcu, srcu Šumadije i u Nišu. U Kragujevcu stoje na čelu sokolskog pokreta vrsna braća Kosta Sretenović, Mihailo Kovačević i Živan Manarević; u Nišu Stevan Milovanović i Dušan Putniković. Zaječar nikako ne zaostaje iza Kragujevca i Niša, gde pokrećem upravljaju Svetislav Mihajlović i Jaroslav Vašta. U Čačku, Jagodini, Smederevu i drugim mestima oseća se takođe mnogo volje za sokolski rad.

Ovako je stanje zatekao br. Vojinović, kada je došao u Srbiju. Bilo je dosta mladih i oduševljenih Sokola, koji su bili u stanju podneti i veće žrtve samo da naš Sokol razvije svoja krila i pode putem ostalih Sokola. Takvo je stanje bilo u Sokolani, ali se je i vanje sokolovo. To je bila ona istorijska 1908 godina, kada su svi beogradski dnevnici listovi donosili patriotske pesme, u kojima je naša omladina sa puno žara manifestovala svoje osećaje. To je bila ona godina, kada su kroz Beograd prolazile dobrovoljačke čete studenata i gimnazista. Da smo imali 10 vežbaonica sve bi bile punе oduševljenjem omladinom.

Dok je Austro-Ugarska gušila i ometala Sokolstvo kod svojih potlačenih slovenskih naroda, dotle je srpska vlast u Beogradu potpomagala Sokolstvo u svakom pogledu. Uvidajući potrebu nastavnika gimnastike po srednjim školama Srbije, ondašnji ministar prosvete i crkveni poslovni počiv. br. Ljuba Jovanović sa svojim načelnicom, našim sokolskim bratom Mirkom Popovićem stvorili su finansijske mogućnosti, za otvaranje 6-to mesecnog gimnastičkog kursa za nastavnike gimnastike, koji bi nastavnik pored svoga školskog rada bili i vode sokolskih društava. Po želji Ministarstva prosvete upravni odbor ondašnjeg Gimnastičkog društva »Sokol« u Beogradu, obratio se na centralu češkog Sokolstva u Pragu, na Češku opštini sokolsku, da joj za rukovodjenje tehničkom obukom u kursu pošalje jednog od svojih izvežbanih prednjaka. Izbor je pao na brata Miroslava Vojinovića, koji je upravo u februaru 1908 god. završio svoj jednomesečni kurs Češke opštine sokolske u Pragu kao dobar poznavalec češkog Sokolstva prevede sa češkog knjigu »Pesenjanje i boreњe batonoma« od dr. J. Vanjčeka i pokloni je Predvodničkem odboru. Na taj način data je mogućnost svima predvodnicima da se vođenjem pojedinih jedinica usavrše kao nastavnici kada, koji je neophodno potreban svakom društvu. Pored ovoga ustanovljeni su naročiti časovi Predvodničkog odbora, na kojima se je detaljno obradivao još nedovoljno poznat Tyršev sokolski sistem. Kako u to vreme nije bilo stručnih knjiga, to je brat Vojinović sa bratom Korunovićem i Lj. Ivkovićem primstvuo prevođenju Tyrševog sistema i kratke metode telesnog vežbanja. Ovaj prevod je u prvo vreme izdavan u litografskim tabacima, a docnije jednim delom stampan kao prilog »Sokolskog glasnika« Saveza sok. društva Dušan Silni. Ova stvar kao veoma dobra, naša je na povoljan odziv i kod ostalih društava u Srbiji, i dala je povoda i bratu Mihailu Gradojeviću da kao dobar poznavalec češkog Sokolstva prevede sa češkog knjigu »Pesenjanje i boreњe batonoma« od dr. J. Vanjčeka i pokloni je Predvodničkem odboru. Na taj način data je mogućnost predvodnicima da se usavrše i detaljno upoznaju Tyršev sistem. Kako je tadašnji Predvodnički odbor bio malobrojan, trebalo ga je proširiti i popuniti novim i još nespremljenim mladim članovima. Zato se ustanovljavaju predvodnički pomoćnici i pripravnici koji su dolazili na posebne časove i spremali se za predvodnike. Predvodnički časovi su postajali vrsta tečaja i škole, gde su se mlađe generacije upućivale u sokolski život i rad, da docnije nastave sa zanimanjem i voljom širenje Sokolstva. Ti novi predvodnički stupali su prvo vreme pred manje jedinice vežbača kao pomoćnici, a docnije pred grupe članova kao izuzeni predvodnici da pokazuju svoje znanje i sposobnost.

i to dnevno od ranog jutra pa do 23 časa, kada stupa u važnost noćna taraifa.

S AUTOMOBILOM IZ AMERIKE NA SLET

Kod sokolske sletske kancelarije u Čikagu koju vodi firma Musil et & prijavio se za slet već veći broj učesnika, koji će užeti sobom na lade i svoje automobile i putovati po Evropi na slet automobilom.

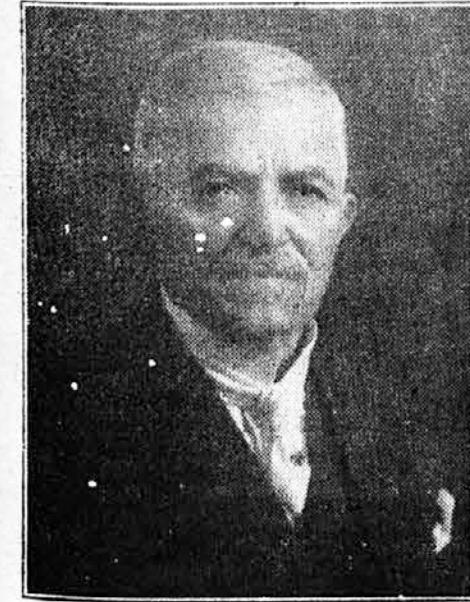
ZNAČKE NA SLETU

Na vežbalištu biće namešteno u razmaku od 135 cm u du

Tako se Sokolstvo naročito od 1908 god. počelo gigantski razvijati po Srbiji i stupati u što tešnju duhovnu vezu i s ostalim sokolskim savezima ostalih slovenskih naroda. Naročito su jake veze počele da se stvaraju između srpskog, hrvatskog, slovenačkog i češkog Sokolstva. Najbolji dokazi za ovo neka budu slet u Zagreb 1911 god., slet u Pragu 1912 i pripreme za slet u Ljubljani koga zabe-

U službi ljudina

Po dolasku u Beograd 27 januara 1916 god. otruplike trećeg dana, zamolio me je poručnik Š. (nemački turner), da pronađem vežbaonicu Srpskog Sokola, da bi smo mogli nastaviti telesne vežbe koje smo prekinuli Boljevcu, gde smo podizali most preko Save u Zabrežju,

Brač dr. Miloš Borisavljević,
sanitetski puk. u m., bivši starešina

ali koji nismo dovršili. Veli, nači će je lakše pošto sam Soko, a i on će je sa svoje strane potražiti.

Mislio sam da Beogradski Soko ima svoj vlastiti sokolski dom, pa sam već u napred gubio nadu, da će, i kad budem sokolanu našao, ona biti uzeta za bolnicu ili kakvu vojnu komandu. Ali sam ipak tražio. O sokolani mi nikao nije mogao dati obaveštaj, niko od stanovnika i mimoprolaznika, koje sam po ulicama zaustavljao nije ništa znao o zgradi koju tražim. Poznanike koje sam spominjao bili su starijeg datuma, zato se njima nisam mogao koristiti. Tek od jednog, kod željezničke stanice, zaustavim jednog dečka, zapitam ga i slučaj je htio da on bude baš moj zemljak, deran koji zna sve. Znao je sigurno ceo Beograd. Pronašli smo zajedno ono, zbog čega sam lutao po Beogradu: sokolani srpskog Sokola-Dušan Silni, nedaleko od željezničke stanice, u Bosanskoj ulici, u zgradi Trgovačke akademije. U ostalom na zgradi je ostao i do sada natpis, da je tu Sokolsko društvo — Dušan Silni.

PROF. BOGOLJUB KREJČÍK
(Beograd):

Radio - tečaj češkog jezika

(Nastavak.)

30 ČAS.

(Na Beogradskom radiju u petak 15 aprila 1932 u 19 časova).

Zapovedni čin. Kao i u našem jeziku, tako i u češkom jeziku zapovedni način ima samo tri oblika i to: drugo lice jednine, prvo i drugo lice množine. Zapovedni način u češkom jeziku gradi se tako, ako se od trećeg lica množine sadašnjeg vremena odbaci završetak —ou ali —i, pa se tako dobijenoj osnovi vremena sadašnjeg dodaju nastavci:

za drugo lice jednine: —i,
za prvo lice množine: —éme,
za drugo lice množine: —ete (—ete).

Ovi nastavci se dodaju ako se osnova vremena sadašnjeg svršava na dva sugsnaka.

Ako se osnova vremena sadašnjeg svršava na jedan sugsnak onda se dodaju nastavci:

za drugo lice jednine: —i,
za prvo lice množine: —me,
za drugo lice množine: —te.

Primeri za prvi slučaj:

čisti = čitati; čti, čtěme, čtěte;
začti = početi; začni, začneme,
začněte;

táhnouti = vući; táhni, táhněme,
táhněte;

jít = ići; jdi, jděme, jděte;
zavřít = zatvoriti; zavři, zavřeme,
zavřěte;

otevřít = otvoriti; otevři, otevříme,
otevřete.

Neznámá slovíčka.

Dobrné peníze = sitan novac;
stříbrný, -á, -é = střebren, -a, -o; po-
třebovat = trebat; státi = koštati,
stajati; podle = prema.

nije austrijske vlasti posle čega uskoro nađe i onaj kataklizam koji se rasmanju po Evropi i gurnu narode u medusobno krvoproljeće iz kojeg se rodi posle jedne Golgotе oslobođenje i ujedinjenje naše.

Šta je za to vreme bilo s našom »Maticom« neka nam kaže članak koji sledi, a kojeg je pronašao i preveo s češkog br. dr. Mih. Gradojević.

U službi ljudina

Bez oklevanja ulazim u zgradu, srećem vojnika, bolničara, Čeha, i on mi potvrđuje, da se sokolska vežbaonica nalazi u školi, ali je zauzeta za filijalu brnjenske bolnice. Vodi me

Brač Dura Paunković,
bivši starešina

unutra. Ne mnogo prostrana, ali zgodna vežbaonica, napunjena sve do tavanice balama sena, slame i džakovima. Sprava nigde. Samo ovde onde, u pretobjlu valjaju se razne gimnastičke sprave, dulići, vijača, palice, ne u bogzna kako dobrom stanju. Prolazeći s vojnikom kroz zgradu, pride nam jedan stariji gradanin, Srbin, koji je srušno tada spadao u živi inventar ove zgrade još odavna. Razgovaramo prema tome u troje. Ulazimo u veliku salu i tu sa nekim ponosom i sa neskrivenom radošću na nam veli: »Ovde, u ovoj sali držao je govor češki političar Klotač iz Praga.«

Fakt, da sam uspeo da nađem sokoliju, obradovao me je, ali sam uviđao, da neću moći da vežbam u Beogradu. Nalazio sam da je u ovakvim prilikama nemoguće sokoliju upotrebiti, ali sam ipak rezultat svoga traženja saopštio poručniku Š. Bio je uporan. Izradio je kod komandanta posade, da se sokolana ustupi inženjerskoj četi radi gimnastičkih vežbanja, sve dole dok se u nju bolnica definitivno ne useli.

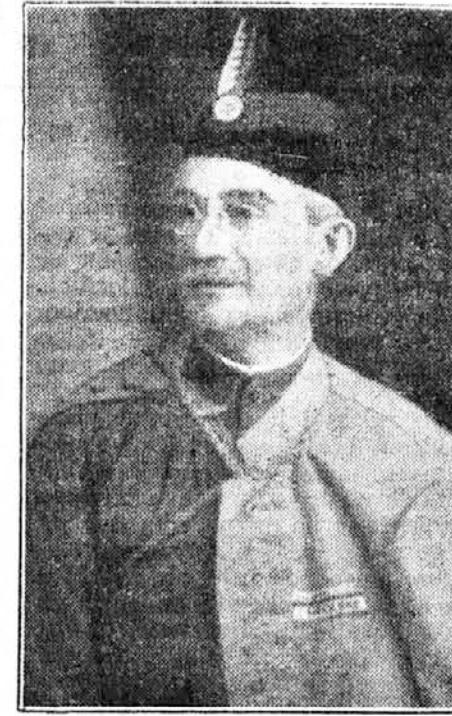
U roku od nekoliko dana sokolija je po zapovesti komandanta posade ispržnjena, isčišćena, oprana, sprave koje su bile pretrpane senom i slatom bile su pregledane i u koliko je bilo moguće opravljene. Bilo je potrebno da se opravi konj, sto i jarac, jer je koža sa njih bila odervana. Naši krojači i obućari vratili su i opisli sve sve sprave, ali razume se samo sa scnom i džakovima.

Od gimnastičkih sprava u sokoliju su se nalazili: razboj, amerikansko vrtilo sa čeličnom prečagom, konj, sto, jarac, običan i elastičan mostić, i razne druge sitnije sprave.

Na zidovima sokolane bili su prikučani plakati sa sletom Jugoslovenskog Sokolstva u Ljubljani 1914, sa štokholmske olimpijade 1912, ispisana razna sokolska gesla: Bratstvo, Jednakost, Snaga i t. d.

U ovoj sredini u kojoj sam se sada nalazio, u sokolani Sokola — Dušan Silni u Beogradu, bilo mi je nekako toplijie i osećao sam se da sam slobodniji. Osećao sam se kao da sam kod kuće. Četiri zida i polomljene sprave kao da su mi govorili, pripovedali su mi o snazi i oduševljenju, koji su vladali u ovom prostoru a koji su se odavde prenosili u narod, da bi doneli svoje plodove na obalama brze Drine, mirne Save i Dunava, u Šumovitim brdima i planinama iznad Čačka, na Varadar, u Kačaniku, na Bregalnici i u izdajničkim krševima albanskim.

U ovakvom duševnom raspolaženju, kao sledbenik Tyrševe sokolske ideje, kao Sloven, stojeci na svetu tlu i mestu, gde je pre malo vremena bujao sokolski duh i život, na mestu, koje je odjeknulo od muške i junacke pesme sokolske, na kome su se vršile pripreme grozničave za I sveslovenski slet Slovenskog Sokolstva 1912 god. u Pragu i za druge sokolske sletovaje sa osećajima radosnog oduševljenja za Zlatni Prag, gledao sam samoga sebe kao neprijatelja silom tude volje, kao stranca, kao uljeza, kao orude za smrću i drsku osvajačku devizu: »Drang

Brač Mihailo Lukić,
profesor, bivši starešina

nach Osten», koja je snagom uragana prejurila Srbiju, kidajući glave, koste živote ljudi, žena, dece i staraca.

»Drang nach Osten«, i više još od toga. To je borba protiv Slovenstva.

Hladno mi je oko srca, kad mi izide u mislima pretstava ove strahovite sile, koja se bacila na Srbe, da ih smrvi, a u čemu su i Bugari učestala...!

U sokolani Sokola Dušan Silni u Beogradu, vežbalo se redovno svaki dan popodne od 9 do 11 sati, i to od 4 februara 1916 do 17 marta 1916 g., razume se pored obavezogn vojničkog pontonjerskog vežbanja na Savi kod Ade Ciganlije i pešačkog po padinama i brežuljcima iznad Topčidera.

U sokoliju su radi vežbanja morali dolaziti svi oni, koji su bili ranjeni vežbači u Sokolu, radničkim gim-

Brač admiral Dragutin Prica,
sadašnji starešina „Matic“

stičkim društvinama ili u turnerskom društvu bez obzira na čin u vojski. Redovno nas je vezbalo 28 u dva odjeljena, a bili smo podeljeni prema izvezbanosti. U pogledu narodnosti bilo nas je 16 Čeha, 11 Nemaca i 1 Talijan.

Prednjaci odjeljena bili su poručnik Š. i moja malenkost. Vežbalo se tačno prema rasporedu u tri promene na spravama, a na kraju su bile zajedničke vežbe, igre i pevanje. Pevalo se naizmjenično, češki i nemački. Vežbajući su bila vodenja prema češkom načinu. Bio sam kao neka vrsta načelnika pri ovim vežbanjima. Raspored vežbanja bio je češko-nemački. Visio je pri ulazu iz pretobjla u vežbaonicu. Za zajedničke vežbe upotrebljavao sam proste vežbe sa VI svesokolskog sleta 1912 i neke elemente i kombinacije ljubljanskih prostih vežbi. Vežbačkih

Predvodnički odbor Gimnastičkog društva „Soko“ u Beogradu 1907/8 godine. — Gornji red: Mihailo Predragović, Momir Korunović, dr. Dragiša Đurić, Živojin Lazarević, Dragomir Popović. — Srednji red: Velimir T. Popović, Jan Zajček, Milan Jovanović, Jan Svoboda, Mihailo Gradojević. — Donji red: Aleksa Pavlović, Dragoljub Ilić

Výměna peněz. — Promena novce.

Máte drobné peníze?

Imate li sitne novce?

Ne, já mám jen stříbrné peníze.

Ne, ja imam samo srebrne novce.

Kolik potřebujete drobných?

Koliko Vám treba sitnine?

Potřebuji za tři koruny drobné.

Treba mi tři krune sitno.

Můžete mi proměnit stovku?

Můžete li da mi promenite stotinku?

Myslím že ne, tolík nebudu mít.

Nemíslím, tolík neću imati.

Jaké peníze máte?

Kakve novce imate?

Já mám jen jihoslovenské peníze.

Ja imam samo jugoslovenske novce.

Co stojí sto korun českých (Kč)?

Koliko stojí sto českých korun?

Podalnešního kursu sto korun stojí sto šedesát sedm dinarů.

Prema današnjem kursu sto českých koruna košta 167 dinara.

Čas. — Vreme.

Století = stoljeće; rok = godina;

měsíc = mesec; týden = nedelja dana (sedmica); den = dan; hodina = čas (sat); vteřina = sekunda; roční doby = godišnja vremena; jaro = proljeće; léto = leto; podzim = jesen; zima = zima; leden = januar; únor = februar; březent = marec; duben = duben; květen = maj; červen = jún; červenec = juli; srpen = avgust; září = říjen; říjen = říjen; listopad = listopad; dny v týdnu = dani u nedelji; pondělí = pondeljak; úterý = úterý; středa = středa; čtvrtk = čtvrtk; pátek = pátek; sobota = sobota; neděle = nedelja; svátek = prázdnik; nový rok = nova godina; velikonoce = uskrs; vánoc = božić; svátki = svátki; jít = íti; jít, jděme, jděte; zavřít = zavřít; zavříme, zavřeme, zavřěte; otevřít = otevřít; otevříme, otevřete.

Neznámá slovíčka.

Dobrné peníze = sitan novac; stříbrný, -á, -é = střebren, -a, -o; potřebovat = trebat; státi = koštati, stajati; podle = prema.

Češke reči koje su slične po obliku našim rečima a imaju drugo značenje.

Zabití = ubiti; zabít = ubistvo; zabránit = sprečít; zahladiti = istrebiti, uništiti; zájem = interes; zakonati se (zahledět se) = zagledati se; zakříknouti = očutkati, zastrašiti.

31 ČAS.

(Na Beogradskom radiju u utorak 19 aprila 1932 u 19 časova).

Primer za drugi slučaj zapovednog načina: glagol nesti = nositi, glasi u trećem licu množine sadašnjeg vremena: nesou; ako se odbací -ou i na osnovu nes dodaju nastavci za drugi slučaj: onda dobijamo zapovedni način:

drugo lice jednine nes (nosi),

prvo lice množine nesme (nosimo),

drugo lice množine neste (nosite).

Kod ovog zapovednog načina menjaju se krajnji suglasnici u drugom licu jednine, i to: t u t, d u d, n u n, k u c, h u z, slogan -aj u -ej, i ta promena ostaje i u oblicima množine:

letěti = leteti; leť, leťme, lette;

odpustiti = oprostiti: odpusť, od-

pusťte, odpušťte;

hleděti = gledati: hled, hledme,

Rosija - Fonsier • društvo za osiguranje i reosiguranje • Beograd

odela u opšte nismo imali. Zato se vežalo samo u vojničkim čakširama bez košulja, poneti u čarapama ili plitkim cipelama, napravljenim od velikih vojničkih zimskih rukavica, postavljenim većinom kožom. Bilo je toplo u njima.

Interesantno je, da je poručnik Š. ozbiljno razmišljao o mogućnosti da se u Beogradu priredi javna vežba bilo na podiju u kakvoj sali ili u prirodi. Vreme je onda bilo vrlo povoljno, toplo, preletne. Već u februaru drveta su procvatala. Ali ova se namera nije ostvarila zbog naglog odlaska naše čete 17 marta 1916 na italijanski front da bi opet, u septembru iste godine, upravo sa otsustvom iz Češke prošao kroz Beograd na put za Bugarsku, na rumunski front. Četu sam stigao još na put u Srbiju, na stanici Sekirica.

Od onih dobrih drugova i iskrenih Sokola, koji su preživljivali samnom ovaj sokolski intermezzo u Boljevcu i Beogradu, usled rata, u kome su se ugasiole vatre sokolskih ognjišta kod kuće, da bi se ponovo opet razbuktale u slobodnoj i samostalnoj Čehoslovačkoj, malo ko da je ostao živ. Mnogi su od njih dočinje poginuli na talijanskom frontu, na Pijavi, među kojima i pun karaktera poručnik Š. Na njihove nepoznate grobove, polaže ovu skromnu kitu ispričanih uspomena.

A onoj braći i drugovima koji su

se iz bure rata vratili živi, iskreno, sokolsko Zdravo! *

Oluja je prošla, mi smo se opet vratili svojim kućama. Trebal je doista vremena da se pribere, da se snadimo pred ostvarivanjem idealima. Trebal je otpočeti sa izgradnjom ove naše lepe zemlje, koja je toliko propatila da bi ostvarila petekovne snove.

Beograd koji je neposredno posle rata odavao očajnu sliku teškog ranjenika sav izreštan od neprijateljskih granata davao je mučnu sliku. Trebal je otpočeti sasvim iz početka, možda još i gore, jer su prilike momentano bile gore no možda 1908. No nekoliko starih i iskusnih sokolskih radenika ne behu dekuražirani situacijom. Braća Vojinović, Gradojević, Velja Popović, Korunović i drugi opet se nadioše na okupu. Iskreno ožališe braću koju im ratni vihor odnese iz bratskog zagrljaja. Podigao se dostojanstven spomen-ploču, koja će uvek potsećavati potomstvo na svete žrtve, a zatim bacise se svojski na posao čije plodove danas možemo jasno opaziti.

Beograd danas osim »Maticice« (koja ima oko 1000 članova) broji još sedam društava. Sva ova društva su na prednja i iskreno se raduju današnjem uspehu i slavlju svoje starije sestre beogradske Matice.

Čika Steva Todorović

Čika Steva pretstavlja ceo jedan vek. Hercegovina je i njemu bila kolevka. Otac mu je prebegao iz Trebinja i kao četnik borio se uz Karadora protiv Turaka. 1813 prede sa Voždom u Austriju i nastani se u N. Sadu, gde se 1831 rodio Čika Steva. Tu je Čika Steva i svršio škole osnovnu i gimnaziju i filozofiju u Beče. U svojoj 20 godini odaje se slikarstvu, te posećuje akademiju u Beče, Rimu i Minhenu. Posle 7 godina studiranja vraća se mladi i oduševljeni Steva Todorović u Srbiju, da tu proveđe skoro punih 70 godina. Sa zapada doneo je Čika Steva u Srbiju mnogo zdravili i korisnih ideja. Kao umetnik-slikar imao je još onda druge poglede na svet, koje je sačuvao do svoje smrti, jer ga i političke i druge — naročito materijalne-okolnosti nisu mogle da prinude, da sa svoga pravoga, idealnoga puta skrene. Iako bi sa onim znanjem, koje je polovinom prošloga veka doneo u Srbiju, mogao da igra vidnu i presudnu političku ulogu, on beži od političkih vrtloga i posvećuje se slikarstvu, pevanju, pozorištu i gimnastici. I u svome radu uspeva.

Otvara svoju privatnu školu za slikarstvo i predaje na Liceju slikanje i estetiku; to su prvi počeci popularisanja slikarske umetnosti kod nas. On je pokreća i osnivač dilektantske pozorišne družine, tog zametka današnjeg narodnog pozorišta. On je pokreća i stvaralač prvog beogradskog pe-

vačkog društva, koje se i danas seća svog prvog horovoda. On je najzad osnivač Prvog beogradskog društva za gimnastiku i borenje, tog preteće našeg sokolskog pokreta.

Godine 1891 primi gimnastičko društvo svoje novo ime Soko, i od tog dana je i Čika Steva u neposrednoj vezbi sa Sokolstvom sve do poslednjeg svoga dana. Početkom ovoga veka postaje Čika Steva predsednik Saveza sokolskih društava u Srbiji, a docnije po izmirenju dvaju srpskih gimnastičkih krila, posta i predsednik Saveza sokolskih društava »Dušan Silnić«.

Sve vrste umetničke duše podjednako su mu drage. On vodi slikarsku kićicu do u duboku svoju starost i napušta je tek usled iznemoglosti vida; on peva i vodi svoje pevačko društvo po onda još neoslobodenim krajevima naše, danas lepe i velike otdažbine, po Bosni i Dalmaciji; on igra sa svojom mladom ženom, kćerki velikoga našeg pesnika Matije Bašića, Dubrovčanima, u istorijskim komadima svoga tasta; on sokoluje i prisustvuje svima sokolskim svečanostima i javnim vežbama i duša mu njezina velika trepti od unutrašnjeg zadovoljstva, kad vidi na sokolskom Vidovaljanskom saboru u Novom Sadu, da pred Sokolstvom, tom najzdravijom, narodnosnom i državotvornom idejom, padaju plemenske ograde i zapreke, utvrđujući jasno i glasno: da je naša država jedna, jedinstvena i ne-

slika davno počivšeg majstora Jaroslava Čermaka. Posle vernisaža zadrža se malo u izložbenim prostorijama i ovde onde nameštao je slike koje su krivo visile.

»Gospodine, nemojte vi tu meni da pipate po slikama obrecnu se na njega najedamput čuvan izložbe.

»Molim vas bez larme,« umirivao ga je dr. Toman, »pa ja ovu izložbu i priredujem.«

»Aja, to je nešto drugo,« izgоварao se čuvan, »molim vas izvinite gospodine Čermak.«

Z výstavní síně.

Pan východní rada od pražského soudu dr. Toman známější jako znalec výtvarného umění, než jako soudce. A přece je v tomto oboru své činnosti ještě málo znám. Před krátkým časem pořádal výstavu obrazu dávno zasloužlého mistra Jaroslava Čermáka. Po vernisáži se zdržel trochu ve výstavních místnostech a sem tam srovnával křivky vásici obrázky.

»Pane, vy mi tu nesahejte na obraz, obfoj se na něho najednou výstavní zřízenec.

»Ale, jen žádné kříky,« uklidňoval ho dr. Toman, »vždyť já tu výstavu pořádám.«

»Jo, to je něco jiného,« omlouval se zřízenec, »raťte prominout pane Čermák.«

Otzvky.

Jak byl východní rada dr. Toman známější? Byl v tomto oboru své činnosti dostatečně znám? Co pan dr. Toman pořádal před krátkým časem? Kde se zdržel trochu po vernisáži? Co dělal pan dr. Toman ve výstavních místnostech? Kdo se najednou na něho obfoj? Co mu fikál výstavní zřízenec? Kterými slovy uklidňoval dr. Toman výstavního zřízence? Jak se omlouval zřízenec?

(Nastavice se.)

Iz salona.

Gospodin natsavetnik praškoga suda dr. Toman poznatiji je kao poznavalac prostorne umetnosti, no kao sudija. Pa ipak i u ovoj vrsti svoje de latnosti još je uvek malo poznat. Pre kratkog vremena priedio je izložbu

deljiva, da u njoj živi jedan narod i da stoga treba da ima jedno Sokolstvo: jugoslovensko Sokolstvo.

Cika Steva je bio od rođenja Sokol i kao Sokol je i umro. Koliko mu je sokolska ideja bila prirasa za sreću viđi se još i iz jednog detalja za vreme svetskog rata kad se bavio u svojevoljnem izgibanju u Rimu. I tu stvara Sokol — društvo od mlađine, koja je bila u Rimu na naukama.

I njega, Sokola, našeg Čika Steve nema više među živima. Zaspao je za navek 22 maja 1925 godine.

Braća Sokoli, neka nam Čika Stevo bude ponos i dika, što je svojim sokolovanjem doživeo retku starost od 94 godine. Podimo svu njegovim putem, kojim je on isao. Uzmimo njega uvek za primer u radu za narod, Sokolstvo i opšti napredak.

Neka je večna slava prvom Sokolu Srbije, Čika Stevi Todoroviću! Neka mu je slava i sokolska hvala!

Dr. V. Kujundžić — Beograd.

Starešine u prošlosti

Od 1882 godine stajali su na čelu društva kao starešine i upravljali društvenim radom ova braća:

dr. Vladan Dordević, predsednik Ministarskog saveta,
dr. Milan Jovanović-Batut, profesor univerziteta,
dr. Vladimir Malina, profesor,
Steva Todorović, akademski slikar,
dr. Miloš Borisavljević, san. pukovnik.

Momir Korunović, arhitekt.

dr. Bogdan Gavrilović, rektor univerziteta u p. i senator,

Dura Paunković, direktor osiguravajućeg društva Rossia Fonsier,
Mihailo Lukić, prof. Vojne akademije.

Danas na čelu društva stoji nam vrsni brat Dragutin Prica, prvi admiral jugoslovenske mornarice u pokolu i vodi društvo k napretku. Želimo mu bratski od srca da nas još mnogo i mnogo godina vodi.

Načelnici u prošlosti

Ljuba Stanojević, član Narodnog pozorišta,

Milan Jovanović, inženjer,

Jan Svoboda,

Miroslav Vojinović, referent Ministarske prosvete,

Nikola Dronjak, inženjer,

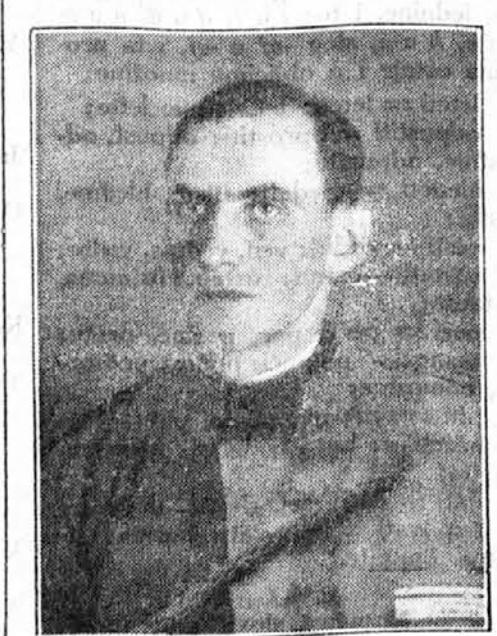
Dušan Putniković, pukovnik u pok. ,

Radivoje Radulović, inženjer.

Danas na čelu tehničkoga rada u našem društву stoji brat Franja Žic, nastavnik Vojne akademije. Dosadašnji rad brata Žica najbolja je garancija za napredak društva.

Sesira Marija Vojinović, načelnica Sokol. društva Beograd-matica

Brat Franja Žic, starešina Sokol. društva Beograd-matica

Načelnice u prošlosti

Mila Jovanović, Katarina Bajmelović, Slavka Vučković, Milica Vukomanović.

Današnja društvena načelnica je sestra Manja Vojinović, čije su tehničke sposobnosti i sokolske osobine u opšte svakom bratu Sokolu vrlo dobro poznate.

Članovi »Maticice« pali na polju časti u borbama za oslobođenje i ujedinjenje od 1912—1918

Aleksandar Živanović — Sanja, Arandel Pavlović, Bogoljub Mihailović, Branko Jevtić, Vojislav Ristić-Zebić, Dragomir Gužvić, Dragomir Popović — Buca, Zivadin Živanović, Živadin Lazarević, Živojin Todorović, Živorad Janković, Jan Svoboda, Jevre Šaponjić, Leon Lebl, Marinko Birčanin, Milan Stefanović, Miodrag Ivanović — Backo, Petar Bader, Sreten Stanić — Cukić, Čedomir Živić, Čedomir Nedić, Vlada Arsenović — Lala.

Slava vam i počivajte u miru, jer su ideali za koje ste se borili ostvareni!

»Iz telovežbačkog sveta«

MAKABIJADA U PALESTINI

Kako smo već jednom javili, prireduj židovi svoje olimpijade pod imenom »makabijada«. Ove godine održala se makabijada u Tel Avivu u Palestini. Na programu bila su lokačatski takmičenja, od kojih navadimo sledeće važnije rezultate: u štafetnom trčanju tri puta po 1000 m pobedila je momčad iz Čehoslovačke; u trčanju 4 puta po 100 m na prvo mesto plasirala se momčad iz Nemačke, na drugo momčad iz Amerike i na treće Palestine. U trčanju pojedinačno na 500 m pobedio je Mohamed Said iz Egipta. U skoku u vis pobednicu su američki židovi Ceigin i Gynzburg. Isto tako u bacanju diska odnula su Amerikanici Schneider sa 48 m i Stiel sa 46.23 m pobedil. U tenisu pobedila je momčad iz Engleske, a u nogometu, telovežbi i boxu osvojili su prva mesta židovi iz Poljske.

ZABRANA SARADIVANJA ATLETA U FILMOVIMA

Američka atletska federacija zabranila je atletima saradivanje kod filma. Iznimku čine čisto sportski propagandni i kulturni filmovi. Ujedno s tim raspisom izdana je i zabrana sudeovanja atleta trenera na olimpijskim takmičenjima.

IZ SOFIJSKOG OKRUŽJA JUNAKA

Dne 19 i 20 juna prireduje sofijsko okružje (oblast) Junaka svoj 4 slet. U svrhu propagande izdaće se posebni sletski vesnik, koji će biti prvi župski vesnik u Bugarskoj. Urednik vesnika je A. Vojvodov. Dne 18 juna održaće se takmičenja. Na slet imaju biti pozvani, pored Junaka iz ostalih oblasti, koje ove godine ne prireduju svoje sletove, talijanski i švajcarski gimnasti, dalje češki i ruski Sokoli, te takoder Makabi, židovsko telovežbačko udruženje. Kako vidimo i ovog puta nisu pozvana najbliža slovenska braća, Sokoli iz Jugoslavije, dok se pozivaju na slet i židovi i ostali »prijatelji« Slovence. Nije onda na nama kritika, ako u ovakvoj atmosferi međusobnih odnosa Junacima još nije mesta u SSSR.

DRŽAVNI TELOVEŽBENI TEČAJEVU U ČEHOSLOVAKOJ

U Nymburku na Labi održaće se od 22—28 maja niži tečaj za muške i ženske iz luke atletike. U julu i avgustu održaće se još tečaj iz ritmike, plivanja i veslanja. U tečajevu imaju pristup prednjači telovežbenih udruženja (Soko, Oro, DTJ i t. d.) te učitelji osnovnih i gradanskih škola.

IZ ČEŠKOSLOVACKOG ORLA

Takmičenja za prvenstvo u laku atletici održaće se 2 i 3. jula. Augusta održaće se 14 dnevna savezna prednjačka škola u kojoj su dva časa posvećena i Tyrševom telovežbačkom sistemu. Tada će se održati takoder i tečaj za vodnike dece. Za članice održaće se takmičenja u plivanju i tečajevi ritmike i gimnastike.

ČEŠKOSLOVACKI ORAO U BROJKAMA

U jednom od prijašnjih brojeva doneli smo statistiku Orla iz godine 1930, a sada je već izrađena statistika za godinu 1931, koja pokazuje opadanje pojedinih kategorija. Deca muških brojača savez češkoslovačkih Orlova 17.381, ženske 17.694, muškog naraštaja 7337, ženskog 7429, članova 39.469 i č

IZ ŽUPA I DRUŠTAVA

Župa Celje

GLAVNA SKUPŠČINA.

Zupni starešina brat Smertnik je ob 9. urti otvoril občni zbor, konstatiiral sklepčnost in predlagal kot overovatelja zapisnika brata dr. Nendla in Grobelnika. Skupščine se niso udeležila društva in čete Bizeljsko, Polzela, Sv. Peter pod Sv. gorami, Velika Piščica, Sv. Jurij ob Taboru in Žusem. Društvo Sv. Peter pod Sv. gorami se je brzovljavo opravičilo, ker ni moglo priti radi snežnih zametov.

Pozdravil je saveznega zastopnika brata Lacko Križa, ki je z veseljem prihitel na župno skupščino, da se prepriča o delu župe, nadalje vse brate in sestre, ki so prišli na skupino posvetovanje. Spominjal se je umrela brata dr. Scheinerja, obžalujoč težko izgubo, ki je zadela z njegovo smrto Sokolstvo, risal je veliko delo, ki ga je ne-pozabni pokojnik izvršil za našo organizacijo. Nadalje se je spominjal umrlih bratov dr. Pavla Mergenthaler, IV. zam. sav. starešine, Branka Palčiča, Alojza Uršiča, Viktorja Dacarja, Maksa Detička, Janka Lesničarja, Ivana Krajnca, kakor vseh, ki so morali minulo leto ostaviti sokolsko delo in se preseliti v vsemirje. V počaščenje spomina umrlih bratov in sester je prekinil zborovanje z enominutnim molkom.

Poročila župskih funkcionarjev so prejela bratska društva tiskana. Iz njih je razvidno delo, ki ga je župa izvršila pretekelo leto. Čitanje teh poročil je odpadlo, ker so imeli posamezni dele-gatje priliko, da so poročila že preje prečitali. Brat starešina je med drugim omenil današnje težke prilike in krizo, ki jo preživljamo. S posebnim veseljem je povdral, da se v župnih edinicah, kar se dela tiče, ne pozna kri-za. Vse delo temelji na idealizmu. Naša župa je srečna, da ima celo vrsto bratov in sester, ki se v sokolskem de-lu naravnost izjavljajo in žrtvujejo svoj prosti čas utrjevanju sokolske in državne misli. Zato je tudi razumljivo, da dosega Celjska župa lepe uspehe. Požrtvovalnim bratom in sestram vse priznanje.

Najvažnejša prireditev lani je bil župni slet v Celju, ki je dokazal, da so vse župne edinice aktivne. Društveno delovanje se je živahnograzibalo, čemur je bila najvidnejša priča število nastopajočih na župnem zletu. Vkljuk krizi si društva gradijo svoje domove, v kar jih sili neodložljiva potreba. Veli-ke naloge čakajo Sokolstvo, ki jih hoče izvršiti v korist domovine in slavo našega kralja. Nato preide na dnevnini red.

Prvo je poročilo župnega tajnika brata Čepina, ki se sprejme brez de-bate. Istotako se sprejme poročili bra-ta Grobelnika za župno načelništvo in sestre župne načelnice Grudnove.

K blagajniškemu poročilu so zahtevali posamezni bratje pojasnila, med temi brat Rejec radi prehrane in tele-vadne oblike, br. Križnik, v zadevi obračuna župnega zleta, br. dr. Kolar v zadevi nabiralne pole. Po izdanji po-jasnil je bilo blagajniško poročilo odobreno.

Zupni prosvetar brat Fabjančič ni sestavil letnega poročila in je v tisku-nem izvestju izstalo. Utemeljeval je s tem, da je prevzel mesto prosvetarja še le meseca novembra in se ni mogel v tem času zadostno seznaniti z vsem aparatom. Obenem prosi za razrešitev svoje funkcije. Poročilo brata prosve-tarja ni izvalo debate.

Zupni matrkar brat Stanko Perce svojemu poročilu, ki je bilo odobre-no brez debate, dodal še nekatere po-jasnila.

V imenu nadzornega odbora je po-ročal brat Franjo Šmid, da so bile bla-gajniške knjige in priloge po župnem nadzornem odboru pregledane, vse iz-datki nesporni in pravilno knjiženi. Predlagani absolutorij se sprejme so-glasno.

Na predlog župnega blagajnika ostane župni prispevki za leto 1932. v dosedanji višini, to je Din 5 — za vsakega člana in članico.

Zupni starešina pojasnjuje finančni položaj župe z ozirom na banovin-sko podporo. Župa je priredila pred-najske tečaje in ima svojega stalnega potujočega prednjaka. Župni funkcionarji izvršujejo svoje posle brezplačno, brez vsakršne odškodnine. Med temi so tudi taki, ki žrtvujejo ves svoj prosti čas, ki ga imajo na razpolago po svojem poklicnem delu, župnemu upravnemu delu.

Brat Pleskovič (Trbovlje) predla-ga, da se brezposelne oprosti župnega poreza, enako tudi dijake. Brat Kro-novšek (Orlavas) predla-ga, da se za brezposelne smatrajo tudi kmečki si-novi, ki so brez zasluga in nimajo denarja, da bi plačevali članarinu. Svoje iznenanje izrazijo še bratje Rejec, Hofbauer, Štaut, Mayer, Kurnik in

Vončina. Končno se sprejme predlog br. dr. Milka Hrašovca: »V župi vel-a-jena društva in čete naj pošljeno župni upravi seznam brezposelnega člana-stva in članov dijakov, ki nimajo lastnih dohodkov za vzdrževanje. Župna uprava je pooblaščena, da v okviru razpoložljivih sredstev nakloni društvo in četam denarno podporo do višine župnega poreza, ki bi ga uvo-doma navedeno članstvo moralno župi plačevati. Župna uprava naj stavi enak predlog radi plačila saveznega poreza oziroma podpor iz savezne blagajne in utemeljuje na letošnji glavni savezni skupščini.

Na razpravo pride župni proračun. Brat ing. Burnik navaja, da je po-stavka za prosvetno prenizka in da jo je treba zvišati tembolj, ker župa nima niti najpotrebnejše strokovne knjižnice. Soglasno sprejeto. Brat Mi-lost (Sevnica) opozarja na težke pri-like onih društva, ki imajo zadolžene domove. Društva pričakujejo pomoč od Saveza, a je ni od nikoder. Bratski Savez se naj nujno naprosi, da takoj izvede sanacijo.

Savzeti podstarešina Križ je po-dal nato pojasnila tako glede prispevkov od strani države, kakor glede kre-dita za sanacijo domov. Brat dr. Zdol-šek naglaša, da je na vsak način treba nekaj ukreniti, da se sokolski domovi rešijo. V prihodnjem je pa posve-čati gradnji domov večjo pozornost in dovoliti gradnjo le tam, kjer so za-gotovljeni zadostni viri. Stavbe naj bo-do takšne, kakršna pač društva pre-morejo. — Sprejme se tudi nadaljnji predlog brata Hofbauerja glede sana-cije domov.

Na predlog brata dr. Koltererja bodo morala odslej vsa društva toč-neje uvaževati naredbo bratskega Sa-veza. Društva, ki nameravajo zidati svoj dom, morajo predložiti načrite in proračun župni upravi. Navesti je stanje razpoložljivih sredstev, skratka ves opis. Župa bo zadevo proučila in nato ves spis predložila bratskemu Sa-vezu v odobrenje. Župna uprava more-bitnih prošenj za podporo ali posojilo ne bo priporočala, ačko ni imela prilike, da bi se pravčasno seznanila z načrti in proračuni.

Skupščina si je osvojila predlog zborna društvenih načelnikov in načelnic, da se v letu 1932. župni zlet ne vrši. Župa se bo udeležila v čim večjem številu vsesokolskega zleta v Pra-gi in bo stremela, da se zlasti iz pode-želskih društev udeležita vsaj po dva zastopnika.

V letu 1932. se bodo vršili le okrožni zleti. Župa je porazdeljena na 5 okrožij. Celje je samostojno, ostala 4 okrožja so porazdeljena na savinjsko-saško, šentjurško-šmarsko, gornje za-savsko in spodnje zasavsko. Društva in čete se naj v okviru okrožij med seboj dogovorijo, kdaj in kje želijo prirediti okrožni zlet. Društvene pri-reditve se naj po obsegu omejijo. Vsak društvo je obvezno, prirediti svoj letni nastop, toda le z lastnimi močmi, ne da bi vabilo sosedna društva.

Brat Rejec želi, da se čimprej objavi proračun za posameznega telovad-ca za udeležbo na praškem zletu.

Brat Križnik nasvetuje, da se skli-če sestanek vojaških referentov, župa naj izdela program in na tem sestanku pouči referente, kakor je postopati pri pripravah k nastopu kaderske službe. Brat Razpotnik (Rimske toplice) želi, da izda JSM pravilnik z navodili v slovenščini.

Voltite v zadevi predloga Savezu za imenovanje župne uprave so se iz-vršile z vzklikom. Po večini je cestala župna uprava nespremenjena. Namesto dosedanjega prosvetarja se pred-laga brata Zemliča, ki pa mesta ni mogel prevzeti. V upravo se je koopti-ralo brata ing. Vlado Burnika, starešino sokolskega društva Zubakova, ki je medtem prevzel mesto župnega prosvetarja in ustavil župni prosvetni odbor. Na predlog zborna društvenih načelnikov in načelnic so predlagani za župnega načelnika br. Rudolf Poljšak (Celje). I. nam. br. Anton Grobel-nik (Celje), II. nam. br. Fran Klun (Zagorje), I. nam. načelnice s. Darinka Klun (Zagorje), II. nam. s. Marija Slana (Hrastnik). V upravo se predlaga namesto brata Sušnika brat Rudolf Pleskovič iz Trbovle. Nadzorni odbor in župni čestni sud sta nespremenjena.

Obravnavali so se nato predlogi posameznih društev, ki so bili po večini sami ob sebi pri prejšnjih točkah dnevnega reda rečeni. Bratu Vodeniku, starešini društva Sv. Pavel, se pojasni, da je črtanje župnih in saveznih pri-spektov iz prejšnjih let neizvedljivo. — Zubakov predla-ga, da si nabavi župna skioptikon in določi brata, ki bi potoval po društvih in imel predavanja s skioptičnimi slikami. Kot stro-kovnjak poda nekatere smernice brat Kramar iz Celja. Župna uprava bo o tem obravnavala v eni prihodnjih sej.

Brat Vidmar iz Cerkelj predla-ga,

naj se pravilnik za vojaške olajšave prilagodi tako, da bo nudil ugodnosti tudi članom novih društav.

Brat Štaut želi, da se skliče zbor društvenih prosvetarjev. Prosvetarji niso dobili dosedaj iniciativ od ŽPO in je treba storiti vse, da se skliče pro-svetna konferenca, kjer se bodo dale potrebne smernice.

Brat Kurnik govori o današnjih težkih prilikah, ki so najobčutnejše zlasti v rudarskih revirjih. Pa tudi dru-god na ozemlju celjske sokolske župe ni kraja, kjer bi se bilo brezposelnih in takih, ki jim življenski pogoj ne nudijo niti najpotrebnejšega za naj-skromnejše preživljvanje. Sokolstvo se mora v odlični meri oddokliti socijalne-emu čuvstvu. Skupščina si je soglasno osvojila govornikov predlog in skle-nila, naj vsaka župna edinica vsaj enkrat na leto prirede prireditev, katerih čisti dohodki naj bi služili v podporo bednem.

Na predlog br. dr. Hrašovca se župna uprava pooblašča, da votira pri-merni znesek za nabavo prehodnega darilnika za župne smuške tekme.

Brat Vončina opozarja na veliko važnost lutkovnih gledališč. Omenja, da priredi ZKD dvodnevni tečaj, ki bi se ga naj poslužila naša društva. Isto navaja, da se je pri društvu Trbovlje zglasil brat, ki je izjavil, da je odsplos-nec Saveza in želel projavljati film o vesokolskem zletu v Beogradu. Ker bratski Savez ni izdal zadavno nikakega predhodnega obvestila niti poobla-stita, želi, da se glede tega povpraša ŽPO.

Brat Gobec (Griže) predla-ga, da se polaga večja važnost na sokolsko potpetje. Organizacija bi se naj izvedla po načinu gorenjske sokolske župe. Pred-log se odstopi ŽPO.

H koncu pozdravi savezni podstarešina brat Lacko Križ skupščino, bo-dreč, da je nadaljnemu vztrajnemu de lu in napredku, s čimer bodo najbolje služili sebi, narodu in državi.

S tem je brat župni starešina ob 12. urti zaključil vzorno uspelo župno glavno skupščino.

Župa Cefinje

SOKOLSKO DRUŠTVO KOTOR.

Sokolovo društvo dostojo se od-žilo svome velikome učitelju dru. M. Tyršu. Brat prosvetar Bendiš održao je nekoliko predavanja članstvu kroz februar. Starešina društva pozvao je pretstavnike vlasti in društava da sude-lju proslavi. Tehnički odbor marljivo je spremal nekoliko lepih tačaka, a takofer i pozorišna sekacija. Društvo je izdalо patriotski proglaš na gradan-stvo. Akademija se održala 5. marta. Posle sokolske koračnice brat prosve-tar održao je iserpan govor o Tyršu i Sokolstvu. Pri koncu zaorile su ovacije našemu prvemu Sokolu Nj. Vel. Kralju i presidentu Masaryku, pa je hor gim-nazije otpevao našu in češkoslovačku himnu. Naraštajka Anuška Dabinović vrlo čustveno je deklamirala »Svesla-venskoj sokolskoj ideje« od Gradoje-viča, a zatem su ženska deca izvela vežbu s vencima. Muški naraštaj izveo je proste vežbe praskog sletja korektno. Svakome su se svidele. Rimčička vežba »Ples Turkinjica« koju su izvele čla-nice i naraštajke oduševila je publiku. Morala se ponoviti. A izvedena je bez zamerke. Hor gimnazije i Pom. akade-mije otpevao nam je snažnu Smetaninu kompoziciju »Slavnostny zbor«. Pozor. otsek odigralo je »Moč žrtve«, slika iz Istre, vrlo dobro. Živila slika »Slava Tyršu« bila je od jakog efekta. Gradan-stvo je u velikom broju posetilo ovu akademiju.

SOKOLSKO DRUŠTVO PRČANJ.

Prvog januara ove godine ovo dru-štvo navršilo je godinu danu svoga op-stantka. Iako Prčanj broji svega 700 stanovnika, u ogromnoj večini radnika i zanatljiva, ipak ovo mlado društvo da-je u svome radu vidne rezultate. Pored mesne omladine društvo daju poletja i daci internata Pomorske akademije, čiji je upravnik prof. Zloković, društveni in starostni sestanek. Skoro svake nedelje održavaju se predavanja iz raznih prosvet-nih i privrednih grana, a nastoji se da bude što više predavanja iz higiene i poljoprivrede. U prošlu nedelju predavanje je bilo posvečeno osloboditelju i ujedinitelju američke nacije Dordu Washingtonu. Predavanje je uspešno obradio prosvetar prof. Kovačević.

U suboto 5. o. m. održana je sve-čana akademija u čast stogodišnjice ro-denja dra. Miroslava Tyrša. Sve tačke programa su bile dobro izvedene, pa je tehnički odbor uložio mnogo napora da za ovaj dan pripremi sve kategorije, koje su u glavnem izvodile vežbe idućeg praskog sletja. Skupina pomor-skih akademika-Sokola u mornarskim odeljima sa svojim ritmičkim vežbama odnela je zaslужan aplauz prisutnih. Program su još ispunile diletantska in mušička sekacija.

SOKOLSKO DRUŠTVO PERAST.

Sokolovo društvo Perast proslavilo je 12. marta o. g. spomen danu osnu-vanja Sokolstva dr. Miroslava Tyrša na svečan način.

Akademiju je društvo priredilo u zgradji Kr. Mornarice s programom, koji je bio ispunjen večinom telovežbenim tačkama. Sve vežbe izvedene

su, u glavnem, dobro te su svojim skupnim efektom zadovoljile preko svakog očekivanja. Skupni uspeh akademije zadovoljio je moralno i materijalno.

Neočekivanim posetom članova i članica bratskog Sokolskog društva Kotor užvičljana je ova proslava.

SOKOLSKO DRUŠTVO BAR

Sokolovo društvo Bar proslavilo je stogodišnjico rodenja osnivača Sokolstva, dra. Miroslava Tyrša, na dan 5. marta 1932. god. na najsvetijem način. Istoga dana u 15. časova održana je u sokolani svečani sednici uprave. Sednici je otvorila starešina br. Popović Jagoš v prisustvu članstva sviju kategorija, pretstavnika mesnih vlasti, kulturnih, prosvetnih in ostalih društava, održavši svečani govor o dr. Tyršu. U 20. časova održana je vrlo uspešan rad ovog Sokolskog društva u svim pravcima. Pored vrlo dobro in sistemski obradenog predavanja o životu, radu in značenju dr. Miroslava Tyrša, ki je održao pro-svetar brat Marko Strahinjič, na programu bile su gimnastičke tačke svih kategorija, vrlo brižljivo spremljene. Koncertni deo popunjeno je sviranjem društvenog orkestra, ki je uvežbao kapelnik brat V. Černja. Mešoviti hor, ki je uvežbao kapelnik brat Mr. R. Gligo, otpevao je duet in finale iz opere »Zrinjski«, u kome su se kaže solisti istakli ss. M. Pišel i Lj. Radošević v sestri R. Gligo in Č. Petrović. Za klapo-rom je vrlo diskretno in večno pratila s. T. Develja. — Gimnastički deo pro-grama popunjeno je Sokolska četa iz Mrkojevića, predvodenim bracom Mar-kovicem, učiteljem J. Popovićem, učiteljem M. Šarićem in Popovićem Jovom, učiteljima. Svaki nastup Sokolske čete pozdravljen je frenetičnim aplauzom. Posle programa razvila se animirana zabava in igranka, na kojoj je svirala muzika bratskog društva »Bratim-što«. Sve u svemu, cela je priredba nosila vrlo svečan karakter, što sva-kako služ

ve, četrnaest pak vlastita letnja vežbašta. Na području župe je 27.156 školske dece, od kojih posećuje sokolsku te-lovežbu njih 5768. Na tim školama po-ucava 642 učitelja, od kojih je učlanjeno u Sokolu 555, dok ih aktivno uče-stvuje u radu 394. Neosporna je činje-nica, da je sokolsko delo po većini u rukama našega učiteljstva. Gradanske škole posećuju ukupno 1974 učenika, od kojih je u Sokolu učlanjeno 487. Učitelja ima na gradanskim školama 107, od kojih je u Sokolu 80, i to 43 aktivnih javnih radnika. Na mariborskoj realnoj i klasičnoj gimnaziji ima 1847 daka, od kojih je učlanjeno u Sokolu 282, t. j. 15%, dok na obim mariborskim preparandijama ima 530 pi-tomaca, od kojih je u Sokolu 202, t. j. 38%. Na gimnaziji u Murskoj Soboti ima 211 učenika, od kojih je učlanjeno u Sokolu 81. Ukupno polazi srednju školu na području Sokolske župe Maribor 3144 daka, od kojih je učlanjeno u Sokolu 688. Na tim zavodima poučava 134 profesora, od kojih aktivno uče-stvuje u sokolskoj organizaciji tek 20. Kako se razabire iz ovih statističkih podataka, u sokolskim redovima ima vrlo malo srednjoškolaca. Najslabija je u tom pogledu mariborska klasična gimnazija. Ništa bolje nije ni s obrtnim i trgovackim naraštajem.

Blagajnički izveštaj podao je župski blagajnik brat Janko Zorko. Izdaci iznose 211.434 Din i upravo toliko i prihodi. Aktiva župске uprave iznosi 119.708 Din. Za god. 1932 bio je određen župski porez po 3 Din za članstvo iz društava a po 1 Din za ono iz četa.

Nato je podneo načelnički izveštaj župski načelnik brat Fran Mačus. Po svim okružjima nastojali su okružni načelnici skrbno oko podizanja Sokolstva. Naročitu korist imala su društva ove godine od apsolvenata pre savezne prednjačke škole. Savezni lakoatletski tečaj, koji je prošlog proleća održan u Zagrebu, pohadali su i članovi mariborske župe. Na šestnedeljnom tečaju u Pragu bila je župska načelnica. Na poziv Saveza župa je prijavila brata Janka Kavčiča i brata Branka Polića za polazak visoke škole telesnog uzgoja u Berlinu. U drugu saveznu prednjačku školu bilo je primljeno iz mariborske župe više vežbača. Župa je ove godine po drugi put zapala odgovorna sokolska služba oko vođenja savezne prednjačke škole za članove. Župski TO i predavači izvan njega vrše već pola godine neprekidni pouk celoga dana, a sve to uz svoju redovitu službu. Još nekoliko tako dobrih škola i jugoslovensko Sokolstvo dobijeće nekoliko stotina dobroih prednjaka. Snaga mariborske župe najbolje se ogleda u brojkama gledom na telovežbu. Vežbovnih priredaba bilo je 111 i to 57 nastupa te 54 akademije. Na 166 vežbačkih izleta prevalilo se 2231 km. Vežbača je bilo upisano kod pojedinih odjeljenja u 23.005 vežbovnih satova 1501 član, 670 članica, 1166 naraštaja, 850 naraštajka, 2777 muške i 2733 ženske dece. Ukupno je prema tome vežbalo u župi 9697 pripadnika sokolske organizacije. Krajem 1930 godine bilo je u svim odjeljenjima upisano oko 6500 vežbača, ove pak godine 9697 pripadnika (porast nad 3500). Na kraju svoga izveštaja spomenuo je brat načelnik i sokolski slet u Pragu, preporučivši članstvu da na ovome što brojnije učestvuje.

Nato je podala izveštaj sestra Nada Mačusova u svojstvu župске načelnice, iz kojega se vidi, da se je prošle godine posvetila najveća pažnja nultarnjem uređenju ženskih odjeljenja. Sestra načelnica je na koncu pozvala sve prisutne delegate, da što uspešnije provode rad u sokolskim redovima.

Umesto obolelog župskog prosve-tara br. Lintnera, izvestio je župski potstarosta brat dr. Maks Kovačić. Iz njegovog izveštaja razabire se, da se u sokolskoj organizaciji na području mariborske župe održalo 630 predava-nja, 2 konferencije, 37 tečaja, 4256 na-govora, 92 proslave, 208 dramatskih priredaba, 72 lutkovne igre i 75 bi-skopskih predstava; prema tome 5372 prosvetne priredbe. Na sve jedinice pridolazio je 1115 sokolskih listova. Župска uprava imala je uredenu stručnu knjižnicu, koja je brojila 429 knji-ga sa 883 sveska, dok sokolske jedini-ce imaju 3842 stručnih i 11.192 bele-trističnih knjiga. Iz knjižnice posudilo je 5584 čitača 7235 knjiga. Izveštaj ob-rambenog otske mariborske župe pod-neo je župski narodno-ždrambeni re-ferent brat Ljudevit Kranjc. Pročitao je rezoluciju, koja će se poslati nad-ležnjima i koja zahteva da se što jače zaštititi slovenački živalj na našoj se-vernoj medi. U tom izveštaju ističe naročito činjenicu, da je u našim po-građeničkim krajevinama zaposleno suviše tudeg činovništva, koje odnosa kruh našim ljudima.

Nakon različitih predloga član-stva, bila je predložena nova župска uprava. Za župskoga starostu predo-žen je ponovo brat dr. Milan Gorišek, za načelnika brat Franjo Mačus, za na-čelnicu sestra Nada Mačusova, a za prosvetara brat R. Lintner, dok je po-ostalom uprava ostala gotovo nepro-menjena.

IZ TEHNIČNEGA ODBORA ŽUPE.

Tehnični odbor je imel svojo red-no sejo dne 30. marta u Mariboru. Razen internih zadev je T. O. sprejel sledeće predloge načelništva:

1. Tekme u odbjaki morajo biti u okrožjih dovršene najkasneje do 23. avgusta. Tekmovati morajo vsi oddelki (člani, članice, moški in ženski na-raščaj). Čas in kraj tekem za prvenstvo župe bo pravočasno objavljen.

2. Župni izpit se vrši 16. in 17. aprila u Mariboru.

3. Od 1. do 5. maja se vrši u Ma-riboru lakoatletski tečaj, ki je ob-vezen za vsa društva.

4. 25. septembra se vrši lakoatlet-ske tekme u sledičih disciplinah:

a) Člani: Tek 100 m, 1500 m; krogla; skok v višino in troškok.

b) Članice: Tek 60 m; krogla in skok v daljino.

c) Moški naraščaj: tek 100 m; krogla; skok v višino in daljino.

d) Ženski naraščaj: tek 60 m; met-žoge v tarčo in skok v daljino.

5. Okrožja morajo prirediti šta-fetu za vsa društva. Te štafete naj se po možnosti izvršijo na okrožnih zletih. Okrožni prvaki bodo tekmovali v Mariboru za prvenstvo župe.

6. Posebnost letošnjega delovne-ga programa bo zvezdni tek, ki ga namerava prirediti tehnično vodstvo u jeseni (v septembru) ob priliku od-kritja spomenika dr. Miroslavu Tyršu. Ta štafeta bi šla od skrajnih mej naže župe v center v Maribor. To je v našem Sokolstvu prvi tak poskus. Od vsega članstva se pri tem zahteva seveda skrajne discipline. Upamo, da bodo vsa naša društva z vsemi močmi sodelovala.

Na tej seji je nadalje T. O. stavil tudi predloge za zbor žup. načelnikov v Beogradu. Važni predlogi so sledeći: a) Izpremeni naj se določa glede prehoda dece v naraščaj v toliku, da bo deca mogla prestopiti v naraščaj šele s 14. letom in ne, kakor doslej, že z 12. letom. b) Izpremeni naj se pravilnik društva in pravilnik za di-sciplinski postopek tako, da bodo imeli načelniki več pravic v izrekovanju raznih kazni, kakor doslej. c) Vsi So-koli smučarji naj bodo verificirani za smučanje le za sokolska društva.

Zdravo!

SOKOLSKA ČETA SV. DUH NA STARI GORI.

Sokolska četa je proslavila 100-letnico Tyrševoga rojstva s svečano-akademijom, ki se je vršila dne 14. marca pri Mali Nedelji. Program je obsegal devetnajst točk, ki so bile odlično izvedene. Telovadci vseh vrst so nastopili disciplinirano in samozavestno. Nadvse so ugajale simbolične vaje (sestave br. Kolarja). Bilo je pač treba izredno požrtvovalnosti, kajti sicer ne bi bila akademija tako sijajno venčana z uspehom. Glasheni del programa je bil dokaj učinkovit. Spretno je vodila meščan zbor sestra Streljeva. Tu-di to delo je velike vzgojne vrednosti, ker vceplja mladini veselje do petja. Splošno priznanje je žela malonedeljska godba pod vodstvom br. Preloga, ki je z zelo lepo ubranostjo napravila na vse prisotne globok vtis. Sokolski četi pri Mali Nedelji in Sv. Duhu kli-čemo: — Le v tej smeri naprej!

SOKOLSKO DRUŠTVO BELTINCI

V nedeljo dne 13. marta popoldan je priredilo naše društvo proslavo v spomin 100letnico rojstva dr. Miroslava Tyrša.

Proslavo je otvoril mešani zbor z Bože pravde in narodnimi himnami, nakar je br. Ozmeč v svojem govoru orisal življenje, delo in ideje velikega Tyrša. Sledile so razne pevske točke in deklamacije, med katerimi se je predvajal tudi film »Vsesokolski zlet v Pragi l. 1920.« Po proslavi so bili na-si Sokolici pogoščeni s kruhom in kavo.

Prireditev je bila vključljiv slabemu vremenu dobro obiskana; želeti bi bilo, da se vse članstvo zaveda svoje dolžnosti in se udeležuje takih proslav v bolj častnem številu!

Župa Mostar

GLAVNA GODIŠNJA SKUPSTINA ŽUPE.

Na 28 februara o. g. održana je XII redovna glavna godišnja skupština Sokolske župe Mostar u Mostaru u prostorijama gradske većnice. Uoči skupštine na 27 februara u 17.30 sati održan je II zbor sokolskih radnika u selu župe Mostar, na kojem je bio prisutan 21 delegat iz 12 sokolskih društava, koja imaju svoje čete.

Na ovoj konferenciji sokolskih radnika u selima, koju su posetili svih najaktivniji radnici u sokolskim četama župe Mostar, donešeni su mnogi važni zaključci i usvojeni razni pravilni pojedinih otska, koji se u ovoj godini imaju osnovati u sokolskim četama. Za osnivanje ovih otska več su učinjene u mnogim četama potrebne prednjačke.

O samom radu sokolske župe i njezinih društava u sokolskim četama

naveščemo neke podatke radi ilustra-cije tega rada. Prema podacima, koje je izneo župski referent za sokolske čete, naročita pažnja poklanja obi-laženju sokolskih četa od strane poje-dinih članova iz uprave župe i uprava sokolskih društava. Tako su sve čete, njih 98, u prošloj godini obidene 934 puta, a članovi, koji su ih obilazili pre-valili su u svemu 18.745 km puta i na-to utrošili 5814 sati vremena.

O prosvetnem radu u četama pre-ma izveštaju referenta za čete, napol-menčemo, da je koncem godine 1931 u svim četama bilo 6680 komada knjiga, od kojih je pročitano 9908 komada, a po svim četama u toku godine održano je 559 raznih predavanja. Pored toga prosvetnega rada, u zadnje vreme uprava župe počela u svome radu na narodnom prosvetjanju upo-trebljavati i filme, što će također mnogo doprineti podizanju seljaka u svakom pogledu.

Pored prosvetnog, zdravstvenog i tehničnog rada, naročita je pažnja po-klonjena i upućivanju seljaka u racio-nalnu poljoprivredu, te su članovi sokolskih četa posredovanjem uprave župe u godini 1931 posejali 1207 kg se-mena kravje repe, deteline, reje se-pajnice, glavatog kupusa i t. d. Ova cifra sama po sebi nije toliko značajna, ko-liko je značajna činjenica, da članovi sokolskih četa u nekim krajevima ove vrste ljudske i stočne hrane nisu uopšte nikada pre obradivali, te je to za-njih jedan veliki dobitak; osim toga je na inicijativu župe članovima sokolskih četa nabavljeno u prošloj godini 5994 komada raznih voćaka.

Ovo smo izneli tek toliko, da bismo ilustrovali rad mostarske župe u njezinim četama.

Ovaj II zbor sokolskih radnika u selima sastao se je zbog toga, da bi pretresao dosadašnji način rada u sokolskim četama i stvorio novi program toga rada na dosadašnjim smernicama njegovim. Malo pre smo spomenuli, da su na ovome zboru usvojeni mnogi važni pravilnici i mi ćemo samo o ne-kima od njih ovde opširnije progovo-riti.

Tako je usvojen pravilnik za održavanje tromesečnih sednica sokolskih četa pojedinih matičnih društava. Pro-ucavajući ovaj pravilnik, u kome je do u detalje izrazen program i materijal rada na ovim sednicama, vidi se, da su one od velike važnosti za razvijanje rada u sokolskim četama. Zadnjih je ovih sednica, da se na njima zajednički pretradi rad svake pojedine čete u prošlo tri meseca. Ovaj rad referent pretravničiće sami iz naročitih tro-mesečnih izveštaja, koji su u župi u tu svrhu izrađeni. Posle pretrave župe na sednici se stvara program rada za iduća tri meseca. Posle toga se sreski lekar, ekonom ili veterinar održavaju po jedno predavanje iz svojih struka i daju prisutnim članovima četa sva objašnjenja na njihove upite.

Usvojen je zatim pravilnik i po-slovnik o štendni u sokolskim četama. Štendna je naime stala na stanovište, da se rad načne organizacije ni u kom slučaju ne sme ograniciti samo na fizičko vaspitanje članova i pro-svetu u užem smislu, nego da je naša dužnost da vodimo brigu i o materialnim potrebama naših pripadnika, a na-ročito onih siromašnih, pa je zbog toga donela ovaj zaključak.

Zatim je dalje zaključeno, da sva-ko društvo održi »Dan socijalne bri-ge«.

Štendna je zatim pravilnik i po-slovnik o štendni u sokolskim četama. Štendna je naime stala na stanovište, da se rad načne organizacije ni u kom slučaju ne sme ograniciti samo na fizičko vaspitanje članova i pro-svetu u užem smislu, nego da je naša dužnost da vodimo brigu i o materialnim potrebama naših pripadnika, a na-ročito onih siromašnih, pa je zbog toga donela ovaj zaključak.

Poput pravilnika o štendni usvojen je za čete vojne rasadnike i pravilnik za čete hambare - koščeve, koji su takoder zasnovani na pri-premnoj zadružnoj osnovi. Osim ovih usvojenih su još i pravilnik za čuvanje in nošenje četnih zastava, pravilnik za utakmice guslara.

Na zboru se je mnogo raspravljalo o učestovanju članova na sletu u Pragu, te je konačno zaključeno, da učestovanje ne bude obavezno za čete zbor, da se telovadci vse našim selima tek u povoju i što seljaci nisu upućeni u vodenje zadruge, pa im ova sitna sokolska štendna ima da posluži kao osnova i kao škola za kasnije osnivanje raznih skoških zadruga.

Jedan naročito interesantan pred-log, koji je pač na ovom zboru i jedno-glasno usvojen, jest taj, da se po so-kolskim četama svake godine odredi jedan dan zahvalnosti Bogu za sve plodove i dobra, koja je Bog dao na-rodno u toj godini. Ovaj bi se dan imao održavati svake godine u jesen. O uzročima, koji su rukovodili konferen-ciju da doneše ovaj zaključak, kao i o samoj svrhi ovoga dana biće govorimo na ovome mestu, pa nije potrebno da sada o njemu opširnije govorimo.

Dalje su na zboru pretresana i ostala opšta pitanja iz života sokol-skih četa i rada u njima.

U nedelju na 28 februara pre-podne održan je župski prosvetni zbor. I ovaj je zbor bio odlično po-svećen i na njemu je pretresan rad društava u prosvetnom pogledu u prošloj godini, a zatim je fiksiran program prosvetnoga rada u 1932 godini. Prema

izveštaju predstavnika, da je održano 57 akademija, 107 izleti i 75 predavanja. Župski referent za čete, dr. Mile Dokić, prosvetni rad društava u prošloj godini bio je obilan. Predavanja je po društva održano 278, a govoru pred vrtom 2526, a knjige je pročitano 5485, zatim je održano 57 akademija, 107 izleti i 75 predavanja. Župski referent za čete, dr. Laze Prnjatović, vidi se, da je u prošloj godini 15 društava održalo naraštajski dan, t. j. priredbu, koju su organizovali i izveli samo naraštajci. Zatim je 17 društava održalo društvenu javnu vežbu. Održavanje javne vežbe obave-zevo je za vsa društva, na kojima ona imaju da u svome mestu pokazuju svoj rad kroz godinu dana, jer društvo na njemu istupa pred gradanstvo sa svim svojim kategorijama. Durdevdanski uranak su izvela 24 društva, na kojima je bilo učesnika ukupno 2960.

Od važnijih zaključaka,

SOKOLSKI GLASNIK

Br. Petar Nikolajević Kolaro rođen je u Batumu (Rusija) 1886 god. Gimnaziju je svršio u Tiflisu od 1897—1905 god. U to doba organizovao je prvo Sokolsko društvo, koje je osnovao Čeh Lukeš 1896 god. Tu se br. Kolaro kao gimnazijalac prvi put napaja idejom Sokolstva i od tada je njegov iskreni pobornik. Od 1905—1912 god. br. Kolaro studira tehniku u Parizu i tu diplomiра. Po svršetku studija vraća se u Batum (Kavkaz), gde radi kao inženjer građevinar. Mobilizacija za svetski rat zatiće ga u Batumu i on stupa u redove ruske vojske na kavkaskom frontu. U ratu se svojom hrabrošću odlikuje te zaslužuje orden Sv. Staničlava sa mačevima za odbranu Batuma. Takođe se odlikuje i u borbi na zauzeću Trapezuna 1916 god. i tada dobija orden Sv. Đorda. Po svršetku rata do 1922 god. živi u Carigradu. Od tada Jugoslavija mu postaje druga otadžbina, u kojoj prima podanstvo i stalno živi. Ovdje je ovlašćeni inžinjer i bavi se svojim poslovima, koje obavija po celoj zemlji.

Član je Sokolskog društva i veliki radnik na nacionalnom polju.

Uprava Sokolskog društva u Boru,

žečeći da istakne ovaj svetli primer javnosti, ovom prilikom svome najvećem dobrotniku br. Kolaru izjavljuje svoju duboku zahvalnost. — Uprava.

SOKOLSKO DRUŠTVO NEGOTIN

Proslava Tyrševe 100godišnjice.

Dne 27 marta o. g. Sokolsko društvo Negotin proslavilo je najsvetčije 100godišnjicu oca Sokolstva dr.

Miroslava Tyrša. Svečanosti su trajale celog dana, a Sokolstvo svih kategorija je bilo na okupu.

U 10 sati pre podne otpočela je svečana sednica pozdravnog rečju br.

starešine Popova. Zatim su otsvirane himne jugoslovenska i českoslovačka,

pa je prosvetar brat D. Mravljević održao predavanje o životu i radu dr.

Miroslava Tyrša, koje je bilo gotovo jedna mala studija. U potpunoj tisini evo-

ciran je rad i uticaj dr. Tyrša na našu

fizičku i duhovnu kulturu.

Najznačajniji je bio svakako mo-

menat, kada je brat Bora Lazarević,

predsednik opštine, oglasio, da je jedna od najlepših ulica u Negotinu do-

bila ime neumrlog Tyrša. Sokolstvo

svih kategorija burno je pozdravilo

ovu odluku.

Posebno ovoga govorili su pojedini

predstavnici humanih i kulturnih dru-

štava i svi su saglasno naglasili važ-

nost ove sokolske godine, u kojoj tre-

ba Sokolstvo naročito da se afirmiše.

Po završetku svečane sednice na-

stalo je sokolsko veselje, a naveče je

priredjena vrlo uspela akademija, čije

su tačke isključivo sačinjavale praske

vežbe i vežbe na spravama. Načelnik

br. D. Bogić ovom akademijom učinio

je smotru članova i članica, koji će uče-

stvovati na IX praškom sletu. — D. M.

SOKOLSKO DRUŠTVO VINA.

Sokolsko društvo Vina priredilo

je 6 marta o. g. proslavu stogodišnjice

dr.

Miroslava Tyrša u sali ovd.

osnov. škole sa koncertnim delom i

igrankom.

Prisutne goste pozdravio je lepim

govorom br. ing. Stjepan Živković,

zamenik starešine, a predavanje o Tyršu održao br. Tihomir Filipović, pro-

svetar društva.

Na opšte zadovoljstvo prisutnih

izveli su učenici osnovne škole pozovi-

rišni komad: »Govori istinu«, a Sokoli

komad: »Muru« od Nušića.

Posetilaca je bilo i previše što

znači da Sokolstvo i u ovom malom

mestu prodire u šire narodne slojeve.

SOKOLSKA ČETA U SALAŠU

Sokolska četa u Salašu proslavila

je na dan 27 marta o. g. na veoma sve-

čan način 100godišnjicu rođenja Miro-

slava Tyrša. Na svečanosti su uzeli

učešće i Sokoli iz seli Sikola i Glogovi-

će te je ovim samoj svečanosti dat

naročiti značaj.

Proslavu je otvorio starešina če-

te Salo br. Bora Antić, koji je ukratko

pozdravio gradane i mlade Sokole.

Ističući cilj i zadatok Sokolstva na selu, br. Antić je pozvao Sokole, da na

zapocetom radu istraju, na opšte do-

bro ideje, kojih je Sokolstvo name-

njeno.

Zatim je održao vrlo lepo predava-

nje o Tyršu br. Stanković Sofronije,

učitelj, četin prosvetar. Predavanje su

prisutni pažljivo saslušali, a po zavr-

šetu istog izvedeno je nekoliko ve-

B. A.

Župa Novo mesto

SOKOLSKO DRUŠTVO NOVO MESTO

Tudi naš Sokol je proslavil, kakor

druga društva, stoletnico Tyrševoga

rođstva.

Po sokolski koračnici, katero je

zaigral sokolski orkester, je spregovo-

ri o velikem Tyršu, o lepoti, pomenu u namenu Sokolstva župni starosta br. dr. Vašč Ivan.

Kakor kipar z dletom, tako nam je sklesal on iz izbranimi besedami kip začetnika Sokolstva in prvega Sokola.

Potom so se vrstile deklamacije, godba, petje in telovadba.

Akademijo je zaključila živa slika: Sokolstvo se klanja Tyršu in poklanja venec zmagе i svoje hvaležnosti.

Vse je bilo prav primerno počašće globokega misleca in genijalnega oblikovalca našega telesa in duha.

Pri akademiji je bilo prav dosti mladine, ki bodi goreča spoznavalka in načelnička.

Dasi je vlada svoj čas izjavila, da je Sokolstvo del državne politike, se državne oblasti kaj malo ravnajo po tem.

Klub vabilo je bilo pri proslavi samo nekaj predstojnikov državnih uradov. Nekateri pa je Sokolstvo še vedno postranska stvar.

Večini našega razumnosti, ki ga je pri nas kako dosti, je poglavito gostilna, premlevanje kosmatih dovitov in prenašanja najbolj neumnih novic in lov.

Pa se pravijo, da pri nas ni prostoti. Drugje je državna oblast dosti bolj stroga.

Letos praznuje naše društvo svojo

45-letnico. Zato bo dne 12. junija 1932. v Novem mestu zlet sokolske župe Novo mesto. Zletni odbor se je že zbral, se posvetoval in sklepal, kako bi pripravil in preskrbel vse, kar je potrebno, da bi zagotovil zletu kar najlepši uspeh.

Pa tudi članstvo Sokolske župe Novo mesto se mora zbrati na posvetovanje in si nabaviti za ta pomemben dan svatovsko oblačilo in to za svoje telo in za svoj duh.

Brez tega zlet ne bo obrodil sadu, ki ga pričakujemo od njega. Skrb vseh društev Sokolske župe Novo mesto bodi, da se bo zbralno dne 12. 6. 1932. v Novem mestu, kar največ članstva v krovu in kar največ telovadcev.

Dolžnost slenerge društva je, da pripomore k temu, da bo zlet uspel v vseh pogledih. Zlasti ker bo zlet proslava ustanovitelja Sokolstva dr. M. Tyrša in priprava za velike sokolske praznike v Pragi.

Naša Sokolska župa je sicer majhna, odkar so sokolska društva iz Bele Krajine pri Sokolski župi Karlovec. Ali število ni vse! Prvo je kakovost.

Tudi slabči časi, ki so pritisnili na vse stanove, nas ne smejte oplašiti. Ljubezen do Sokolstva in do naše države bo tudi te premagala. Zlet Sokolske župe Novo mesto dokaži resničnost tega, kar tolkokrat pojemo: za dom bo Sokol vedno stal junak.

Bratje in sestre! Naš dan je 12. junija 1932. v Novem mestu. Temu dnevu naj veljavijo naše misli in naše delo! — Zdravo!

Župa Novi Sad

SOKOLSKO DRUŠTVO MOL

Naše je društvo vrlo svečano proslavilo 100-godišnjicu Tyrševa rođenja. Dne 6 marta uveče održana je akademija, koju je otvorio brat Dragutin Micić, prosvetar, pozdravljajući našeg ljubljenog Kralja, ističući i ovom prilikom njegovo neumorno staranje za Sokolstvo. Pri pomenu Kraljev imena i imena Kraljice i Prestolonaslednika prisutni su klicali i aplaudirali, pa je Pevačko društvo otpevalo himnu, a pri pomenu imena brata Tome Masaryka i izraženog želji za dug i srečan život českemu himnu. Posle ovoga brat Micić održao je pažljivo saslušano i na završetu istog otpevana je pesma »Jugoslavija«.

Zatim su izvedene vežbe, recitacije i pozorišni komad »Inkognito«, pa je nastala igranka.

Sve su tačke vrlo dobro uspelo zavhaljujući prosvetnom in tehničkom odoru. Moralni i materialni uspeh je odličan, jer se gradanstvo jako interesuje Sokolstvom, čije su priredbe uvek uspešne.

Župa Sarajevo

SOKOLSKO DRUŠTVO VAREŠ-MAJDAN

Sokolsko društvo Vareš-Majdan priredilo je na 5 marta o. g. proslavu 100-godišnjice rođenja začetnika i preteče slovenskog Sokolstva dr. Miroslava Tyrša.

U 8 sati naveče, pred brojnim članstvom in gradanstvom, otvorio je svečanu sednico brat ing. Bučar, istaknuvi istorijski značaj proslave, kada se je pre stotinu godina umiručem češkom narodu rodilo sunce slobodne slovenske misli in ličnosti Miroslava Tyrša, koji osniva slovensko Sokolstvo i prožima ga idejom »kroz telesni i duševni odgoj, rad za slobodo naroda, u slobodi rad za narod.«

Posle uvodne reči brata starešine, društveni salonski orkestar otsviro je jugoslovensku i češku himnu.

Nakon toga brat Popović održao je predavanje, u kom je prikazao život, rad in zasluge M. Tyrša za Sokolstvo i Slovenstvo u opšte.

Posle je društveni pevački hor otpevalo »Hajte braćo, hajte sestre, a salonski orkestar izveo je: »Karišč češki narodni pesma«, a odmah iz tega je pevački zbor uz pratnju orkestra otišao »Hej Sloveni«.

Time je završena ova lepa retka proslava.

Župa Skopje

POLOZILI ŽUPSKI PREDNJAČKI ISPIT.

Ispitna komisija za župske prednjačke ispite održala je 12 i 13 marta ove godine ispit za četiri brata iz društva Devdelija.

Ispit su položila braća: Filipović M. Dušan, ekonom bolnice, Tučević Đ. Kosta, obućar i Karadolamović M. Lazar, kazar.

Prema pokazanom uspehu ispitna komisija ih je proglašila sposobnimi za župske prednjačke. Jedan kandidat nije pokazao dovoljan uspeh iz pojedinih predmeta, te ga je ispitna komisija i proglašila za nesposobnog župskog prednjačke.

Pretsednik ispitne komisije: Ing. Voj. Stajić, s. r.

Župa Split

SOKOLSKO DRUŠTVO SUTIVAN.

Naše društvo odalo je dostojni poštovanju osnivaču i pokretaču sokolske ideje dr. Miroslavu Tyršu prigodom njegove stote godišnjice.

U

Nakon skupštine odvežbalo je skladno 20 vežbača praške vežbe. Četa pripada Sokolskom društvu Varaždin.

SOKOL DRUŠTVO VARAŽDINSKE TOPLICE.

Akademiju u slavu 100-godišnjice rođenja dr. Miroslava Tyrša održalo je društvo 28 marta o. g. Tehnički program izveli su: članovi IV prašku vežbu, vežbe na ruči i konju, članice ritmičku vežbu na Zajčevu pesmu »Male ptice«, naraštaj I prašku vežbu i Volkove skupinske vežbe, a muška deca ritmičku vežbu uz klavir »Junak iz Lika«.

Dečak Ivan Matkun govorio je začetu Strnišće »Mi Sokolići«, a brat A Ratković govor »Slijedimo Tyrša«. Žensku su deca izvela igrokaz u dva čina »Strpljen — spašen«, a članice igrokaz »Utvarje«. U pozdravnom govoru starešine brata Stegnjščeka komemorirana je smrt dra. Frana Batušića, sokolskog lečnika, sa jednom minutom šutnje u stavu mirno. Drugi dan prisustvovao je društvo korporativno sprovođu. — Društvo je okitilo grob svog brata lečnika prekrasnim vencem s jugoslovenskom trikolom.

Na grobu oprostio se u ime društva prosvetar brat Ivan Halužan.

SOKOLSKA ČETA KLENOVNIK.

Dne 20 marta t. g. priredila je Sokolska četa Klenovnik svečanu akademiju u proslavu 100-godišnjice rođenja dr. M. Tyrša te ujedno i proslavu godišnjice svog osnutka. Proslava je održana u novoj školskoj zgradbi u ukusno iskišenoj dvorani, koja je bila premašena da primi sav narod, koji je došao.

Akademija je otpočela državnom himnom, koju su otpevali Sokolići. Nakon toga pozdravio je prisutne starešinu čete, brat dr. Petar Samardžija, koji je u svom govoru istaknuo svrhu današnje proslave, a osobito je izrazito ocrtao ideje i cilj Sokolstva. Naglasio je naročito važnost Sokolstva na selu i završio je s jednom vizijonom slike, kako legije crvenih košulja donose slobodu zarobljenoj braći, našto je sledio dugotrajan pljesak i povlađivanje prisutnih. Zatim je brat Prelaznjak održao iscrpno predavanje o životu i radu dr. M. Tyrša. Nakon dviju deklamacija izveli su Sokolići po jednu prostu vežbu. Nastup ovih mališana bio je lep i dirljiv. Iza toga otsvirao je naraštajac, brat Plahinek, na violinu »Andante« od Pergolesa uz pratnju na gitarama po braći Levaniću i Prelaznjaku, što se prisutnima vanredno svjedočilo. Posle toga nastupili su naraštajci sa prostom vežbom. Zatim su članovi izveli dva sastava praške proste vežbe za seoske čete i dve vežbe na ručama a žensko su izveli slikovitu skupinu 16-torce, dok su Sokolići skladno otpevali »Neka živi Jugoslavija«. Izvan programa je brat Prelaznjak na violinu otsvirao vrlo efektno par točaka, čime je program bio završen.

Ova skromna priredba razdragala je srca prisutnih. Na licima seljaka, čija su deca prvi puta javno nastupila,

videlo se ushićenje. Očito je, da ovaj, dosad nepoverljivi, svet sada s razumevanjem i radošću prati naš rad. Preko 300 prisutnih i 56 vežbača (osim dece, koja su pevala) te i sam interes i zaista bratska sloga među članovima, najveća je plaća i potstrek za još marniji i ustrajniji rad.

Od bratskog matičnog društva u Ivancu bio je prisutan brat starešina Rožić, koji je po završetku akademije izradio svoje zadovoljstvo nad svime što je vido. Narocito ga je zadržala ustrajnost i požrtvovnost vežbača, koji su nastupili na drvenim ručama, koje su sami napravili.

Na dobrotoljnim prinosima ušlo je 384 Din, što je ujedno i čisti prihod akademije.

Zupa Del. Bečkerek

SOKOLSKO DRUŠTVO JARKOVAC.

Sokoli u Jarkovcu svečano proslavile 100-godišnjicu Tyrševa rođenja dne 5 marta o. g. Program bespe vrlo lep. Sve tačke izvedene su na opšte zadovoljstvo. Uspeh moralan i materijalan dobar.

Sokolske vežbe lepo su i precizno izvedene. Br. Dragisity i br. Papity vrlo lepo kao naučiše Sokole da izvode sokolske vežbe. Učitelj br. Vlait i supruga mu sestra Zagorka uložile dostra truda oko svojih mališana, kao i sestra Dafina Ostojić te im je zato trud nagraden lepim priznanjem.

Narocito hvala sestri Dafini, koja je mnogo truda i volje uložila, te sokolsko pevačko društvo naučila »Zoru« i »Trakala Tinka«, koje otpevaše na opšte dopadanje, pa neke pesme morade ponoviti.

Nušćev »Svetski rat«, šalu u 1 činu, dobro su izveli naši diletanti, sa dosta mara i truda. Čist prihod beše 550 Din.

Zupa Zagreb

SOKOLSKO DRUŠTVO BREGANA

Tyrševa proslava

Sokolsko društvo u Bregani, koje se nalazi u jubilejnjoj godini, proslavilo je na vrlo svečan način dne 6 marta o. g. stogodišnjicu rođenja osnivača Sokolstva dr. Miroslava Tyrša i to svečanom akademijom, koja je sa svojih 20 tačaka vanredno uspešna, a prisutstvovanje joj je veliki broj meštana, naročito članova Sokola i prijatelja sokolske misli. Pozornica bila je ukrašena, a u pozadini visela je Tyrševa slika, od koje se na jednoj strani razapinjala jugoslovenska a na drugoj češka zastava.

Priredbu je otvorio brat starešina P. Rajčević, ocrtao je značaj tog dana, našto je predao reč društvenom prosvetaru bratu Zdenku Dolinaru, koji je prikazao rad i život velikog sakupljača i organizatora narodne i slovenske snage, velikog proroka slovenskog oslobođenja i ujedinjenja, te oca velike sokolske družine — dra Miroslava Tyrša. Zatim je sledio daljni program, koji se sastojao iz nastupa svih vež-

bačkih kategorija sa ukupno od 10 tačaka, koje su vrlo lepo uspele. Mnogo su zadivile publiku skupinske vežbe s pevanjem od brata Dođinara, a pogotovo vežba »Oj letni sivi Sokole« od članova i članica sa pratnjom muškog pevačkog zboru, kao i vežba muškog i ženskog naraštaja »Buči morje Adrijanskog«. Od članskih nastupa osobito pač se istakla po svojoj oštrini i preciznosti »Šestorica« od br. M. Jelinčića. Među telovežbačkim nastupima bile su razne deklamacije Tyrševog karaktera kao i jedan kratki igrokaz u dialogu od sestre Dolinar Elvire »Dr. Miroslav Tyrš«, izveden po dvoječju Sokolića. Nastupio je također pevački zbor sokolske omladine, koji je otpevao nešto poliko pesmica pod ravnjanjem brata prosvetara, a konačno je zaključio ovu svečanost nastup članskih pevačkih zboru. Sve točke programa bile su nagrađene pljeskom. Posle akademije razvila se ugodna zabavica uz svirku sokol tamburaškog zboru. — F.K.—

SOKOLSKO DRUŠTVO PAKRAC.

† Brat Boško Plavšić.

Dne 26 marta o. g. ostavio nas je za navek naš dragi brat Boško Plavšić. Posle kratke, ali teške bolesti, neumrnu smrt, istriga je iz sredine naše mladog Sokola, verna druga i revnosa vežbača, a k tome agilna člana društvene fanfare, u kojoj već nekoliko godina verno sadarju. Koliki gubitak je teško pogodio ne samo naše društvo već celokupno naše Sokolstvo, jasno je svakom Sokolu koji zna centi što znači odnugovati jednog Sokola, kao što je bio naš brat Boško, koga su krasile najveće sokolske vrline, na prvom mestu skromnost, pa dalje sve ono što je vredno svake pohvale. U doba kada smo to mogli od njega najviše očekivati, a on je to svakom zgodom i pružao, u cetu mladosti njegove, u dva desetogodisnjaka, života njegova, ošinu nas nepravedni udarac sudbine, (kako bi rekli biološki pogledi na život), ote nam ga iz sredine naše, — jer našim osećajima ne možemo da se otmemo pogovoto kad nas u nekoga veže ljubav i bratstvo, a bez toga u — Sokolstvu — nema Sokolstva.

Sa pokojnikom se oprostio uime društva dirljivim rečima prosvetar br. M. Sučević, spomenuvši div-Sokole, koje je naše društvo smrću izgubilo, pok. brata Bojka, koji je za rucine doveo Boška u sokoliju, da se u njoj vaspita, da može danas-sutra postati čovek, brata Branka, velikog sokolskog idealista, osnivača društvene fanfare, koji je punim žarom života svoga, do poslednjeg dana okupliao oko sebe Sokolice, a izrađujući sve vrste propisanih sokolskih svečanih i vježbaličkih odijela, za sve kategorije muško i žensko članstvo. Rodjača svih sokolskih potrepština uz vrlo umjerene cijene. — Robu razapinjel pouzećem. — Vački dруштvima obavljaju orizu otpremu.

Gовор brata prosvetara duboko se dojmio svih prisutnih, te mnogima suzom okvacio lice. Posle govora brata prosvetara nepregledna povorka kremlja je prema groblju ispratiti pokojnika do večne kuće.

Slava milom pokojniku našem i večan mu spomen!

A. Magovac.

SOKOLSKO DRUŠTVO NOVA GRADISKA.

Tyrševa proslava.

Naše je društvo proslavilo 20 marta o. g. stogodišnjicu rođenja osnivača Sokolstva dr. Miroslava Tyrša. Prvi deo proslave održan je u 11 sati dopodne u sokoliji na svečanoj sednici uprave društva. Kad je starešina brat dr. Marić otvorio sednicu, osvrata je društvena fanfara jugoslovensku himnu. Zatim je prosvetar brat Juraj Kratki održao veoma lepo predavanje o životu i radu dr. Tyrša, ističući, da je taj rad imao mnogo uticaja na blženje slovenskih naroda i njihovo konačno oslobođenje. Iza toga otpevao je mešoviti zbor daka drž. rečne gimnazije pod dirigentom gđicom Kolene patriotsku pesmu Jugoslavija od Gostinčara, pa je na koncu društvena fanfara osvirala češkoslovačku himnu.

Naveče u 20 sati održana je svečana akademija u dvorani hotela Nikolić, uz sudjelovanje Čehoslovačkog kroužeka, Srpskog pevačkog društva »Zora« i orkestra sokolske fanfare. Na akademiji je izveden ovaj raspored: 1) Proslav — brat Dr. Marić. 2) Proste vežbe — muška deca. 3) Praške proste vežbe — ženski naraštaj st. 4) Telovježbeni kompozicija »Carmen« — članovi. 5) Praške proste vežbe — muški naraštaj. 6) Krv za rod — Srpsko pevačko društvo »Zora«. 7) Praške proste vežbe — članovi. 8) Župski proste vežbe — članovi i članice. 9) M. Hajekova: vežbe girlandama — ženski naraštaj ml. 10) Vežbe na preči — članovi. 11) Bivali Čehove — Srpsko pevačko društvo »Zora«. Sve su vežbe lepo i skladno izvedene, a naročito je uspela vežba članova »Carmen«, i vežba girlandama ženskog naraštaja mladić.

Proslava je bila dopodne i naveče dobro posećena. — Đ. V.

SOKOLSKO DRUŠTVO DONJA STUBICA.

Sokolsko društvo Donja Stubica proslavila je 5 marta o. g. na večer stogodišnjicu rođenja oca svega Sokolstva dr. Miroslava Tyrša na vrlo svečan način. U dvorani sa slikama Tyrša i s narodnim trikolorima te zelenilom iskišenoj, pozdravio je starešina našeg Sokola dr. Dragutin Senečić prisutne kratkim lepim pozdravom, osvrćući se na značaj ove proslave, na Tyrševu ličnost, koja je kako Česima, tako i svim ostalim Slovenskim Sokolstvom dala ideju slobode, bratstva i slovenske uzajamnosti.

Posle njega održao je kratko predavanje brat prosvetar A. Rehak o Tyrševom životu i radu, ističući naro-

čito njegov rad na osnivanju Sokola i njegovoj organizaciji. Na kraju predavanja klinčnuli su svij prisutni »Slava« našto je glazba osvirala češku himnu, a zatim jugoslovensku. Po tom se prešlo na program, koji su izveli izvršujući članovi kao i deca te naraštaj na svečopje zadovoljstvo.

I ovom proslavom dokazao je naš Sokol da napreduje — istina polako — ali sigurno.

SOKOLSKA ČETA BODEGRAJI.

Izaslanik Sokolskog društva iz Okučana br. Jović prisustvovao je 7 februara o. g. konstituisajući skupštini Sokolske čete u Bodegraji. Nakon govora izaslanika pristupilo je 55 građana i seljaka u četu te su između sebe izabrali ovu upravu: starešina Uroš Pejvalić, zamjenik starešine Petar Marković, tajnik Duro Miljević, načelnik Stojan Vidić, zamjenik načelnika Stevan Krmotić, blagajnik Stevan Delibašić, revizori: Lazo Kruščić i Gavro Abramović.

Pod vodstvom agilne braće ova četa u svome radu pokazuje vidne uspehe. Dne 13 marta priredila je Tyrševu proslavu uz sudjelovanje matičnog Sokolskog društva iz Okučana.

Uz obilan program naročito su lepo odvezbali braća čete proste vežbe, a diletantri su s uspehom izveli jedan pozorni komad.

Proslava je po svemu lepo uspela.

SOKOLSKO DRUŠTVO ČAZMA

Sokolsko društvo Čazma 12 marta svečano je proslavilo uspomenu na 100-godišnjicu rođenja osnivača Sokolstva dr. Miroslava Tyrša.

Nakon pozdrava starešine društva Metoda Širole održao je o Tyršu brat Jerko Matulović iscrpno predavanje. Posle predavanja izveli su birani koncertni program sestra Ruža Ondriška (klavir), koncertna pevačica gđa Anka Badalić Koščević (soprani) i brat Vatroslav Ondriška (cello). Zbor učenika osnovne škole u Dragancu pod ravnjanjem svog učitelja brata Vilka Kolara otpevao je češkoslovačku i našu himnu, dok su učenici osnovne škole u Čazmi Božidar Širola i Vera Zupković deklamovali dve prigodne deklamacije.

Uspeli ove svečane proslave bio je velik. Brojna publiku iz svih gradskih slojeva mesta i okolice s velikim odobravanjem saslušala je predavanje o sokolskom velikanu dr. Tyršu, kao i koncertni deo programa, koji je izveden upravo umetnički.

KLIŠEJE
vse vrste fotografijah
ali risbah
izvrsne
najboljednje

KLIŠARNA ST-DEU
LUDVJANA-DALMATINOVA 13

ИНДУСТРИЈА СОКОЛСКИХ ПОТРЕПШТИНА

БРАНКО ПАЛЧИЋ ◆ ЗАГРЕВ

Краљице Марје 6

Бројавни наслов: »Трикотажа« Загреб • Телефон интерурбан 26-77

Изrađujuju sve vrste sokolских potrepština za javni i izletni nastup svih kategorija naših članstava i to tačno prema propisu Савеза Сокола краљевине Југославије. Сlike u originalnim bojama i prisutnim odelima načinju se u knjizi »Organizacija Савеза СКЈ«. — Захтавајте ценике и проспекте. — Цени vrlo ujereni, a za točnu i slijednu izražbu jamicim

—

JUGOSLOVENSKA SOKOLSKA MATICA

U LJUBLJANI

REGISTROVANA ZADRUGA S OGRANIČENIM JAMSTVOM

opskrbljuje u smislu člana 2. svojih pravila sve sokolske organizacije u zemlji sa svim potrepštinama, koje su potrebne za izvadjanje programa i za postignuti ciljeva našeg Sokolstva. Izdaje i raspoređava tiskalice, knjige i brošure sokolsko-programatskog, uzgojnog i propagandističnog sadržaja, plakate, diplome, značke, legitimacije i muzikalije. Komisija prodaje odora svim kategorijama